

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KIRŞEHİR BELEDİYESİ

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Aralık 2020

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	10
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	14
7.	DENETİM BULGULARI	14
8.	EKLER.....	75

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:2019 Yılı Bütçe Ödenekleri Tablosu	7
Tablo 2: Bütçe Gider Tahmin ve Gerçekleşen Tutar	8
Tablo 3: Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşen Tutar	8
Tablo 4: Sayıştay İlamları ile Tazminine Hükmedilen Tutarlar	38
Tablo 5: Özel Kalem Müdürlüğüne Yapılan Atamaların Listesi	45
Tablo 6: İndirimli Emlak Vergisinden Yararlanmasına Rağmen SGK Kayıtlarına Göre Yıllar İtibariyle Aktif Sigortalı Olan Kişi Sayısı	50
Tablo 7: İdarenin Yapması Gereken ve Yaptığı Mal Alım Tutarı	63
Tablo 8: İdarenin Borç Stok Hesaplamasına Dahil Olan Borç Kalemleri.....	72

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. İmar ve Şehircilik Müdürlüğüne Tutulan İmara İlişkin Gelirlerin Müdürlük Tahakkuk Servisi Kayıtlarının Mali Tablolarda Yer Alan Kayıtlardan Farklı Olması
2. İdarenin KDV Konusuna Giren Faaliyetleri Olmasına Rağmen Katma Değer Vergisi Hesaplarının Kullanılmaması
3. Ödenecek Kiralara İlişkin Taahhütler ile Sözleşmeye Bağlanan Doğrudan Temin Alımlarına İlişkin Taahhütlerin Muhasebe Kaydına Alınmaması ve Taahhüt Kartlarının Tutulmaması
4. İdarece Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Vadesine Göre Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında İzlenmemesi
5. İller Bankası AŞ Tarafından İdarenin Genel Bütçe Vergi Gelirleri Payından Ortaklık Hissesi Olarak Kesilen Tutarın Muhasebeleştirilmemesi
6. İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Buna Bağlı Olarak Muhasebe Bilgilerinin Güncellenmemesi
7. İşletme ve İştirakler Müdürlüğüne Tutulan İşletme Hizmetlerine İlişkin Gelirlerin Tahakkuk Servisi Kayıtlarının Mali Tablolarda Yer Alan Kayıtlardan Farklı Olması
8. Ulaştırma Hizmetlerine İlişkin Gelirlerin Tahakkuk Servisi Kayıtlarının Mali Tablolarda Yer Alan Kayıtlardan Farklı Olması
9. Tüketim Malzemeleri İçin Düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin Toplam Tutarı ile Mizan Cetvelinde İlk Madde ve Malzemeler Hesabına Yapılan Kayıtların Tutarının Eşit Olmaması

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Kirayı Sözleşmelerinde Belirtilen Sürelerde Ödemeyen Kiracıların Sözleşmelerinin Feshedilmemesi ve Bunların İhale Yasaklısı Yapılmaması
2. Belediyenin Mülkiyetindeki Bazı Taşınmazları 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51/g Maddesine Göre Kiraya Vermesi
3. Belediyenin Kiraya Vermiş Olduğu İşyerlerinden Çevre Temizlik Vergisi Alınmaması

4. İşçilere Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması
5. Sözleşmeli Personele Ödenen Sosyal Denge Tazminatının Prime Esas Kazanca Dâhil Edilmemesi
6. İhalelerde Şirket Ortaklarının Yasaklılık Sorgulamasının Yapılmaması
7. Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi
8. Eğlence Vergisi Hasılatı Üzerinden Hesaplanan Darülaceze ile Verem Savaş Derneği Teşkilatına Yapılacak Yardımların Hesaplanıp Gönderilmemesi
9. Kamu Kurumlarının Binalarından Yapı Kullanım İzin Harcı Alınmaması
10. Sosyal Tesis Hizmetleri İçin İdare Bütçesinden Harcama Yapılması
11. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payının İl Özel İdaresine Gönderilmemesi
12. Muafiyet Kapsamındaki İdare Taşınmazları İçin Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Ödenmesi
13. Özel Kalem Müdürlüğü Kadrosunun Memuriyete Sınavsız Giriş Yöntemi Olarak Kullanılması
14. Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Yapılan Kamulaştırmaların Tapu Müdürlüğü Nezdinde Takibinin Yapılmaması
15. İndirim Hakkı Olmayan veya Bu Hakkını Daha Sonradan Kaybeden Bazı Kişilerin İndirimli Emlak Vergisi Uygulamasından Yararlanması
16. Belediye Sınırları İçerisinde Faaliyet Gösteren İşyerlerinin Bir Kısmından İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuku ve Tahsilatlarının Yapılmaması
17. Bazı İş Yerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi
18. Bazı İşletmelerin İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması ve Buna Bağlı Olarak İşYeri Açma İzni Harcının Tahsil Edilmemiş Olması
19. Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi

20. Belediye Sicil Bazlı Alacak Kayıtlarının Muhasebe Gelir Kesin Hesap Cetvelinde Yazılı Tutarları ile Gelir Servisinde Tutulan Alacak Tutarlarının Farklı Olması
21. Vadeli Mevduat Faiz Gelirlerinin Bütçe Hesaplarında Brüt Faiz Geliri Üzerinden Muhasebeleştirilmesi
22. Bazı İlk Madde ve Malzeme Alımlarının İlk Madde ve Malzeme Hesabına Girişi ve Çıkışının Birlikte Yapılması
23. Kira Sözleşmelerinden Doğan Cari Dönem ve Gelecek Dönemler Maddi Duran Varlık Kira Gelirleri ile İrtifak Hakkı Gelirlerinin Nazım Hesaplarda Yer Almaması
24. Kesin Teminat Mektuplarının İade Edilmemesi ve Muhasebe Kayıtlarından Çıkartılmaması
25. Kamu İhale Kanunu'nun 21/f ve 22/d Maddelerindeki Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında Kamu İhale Kurumundan Uygun Görüş Alınmadan Bütçe Ödeneğinin %10'unun Aşılması
26. İdare Taşınmazlarının Kiralama İhalesi Yapılmaksızın Kullanılması ve Ecrimisilin Olağan Bir Taşınmaz Yönetim Şekline Dönüştürülmesi
27. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Almadan Faaliyette Bulunan İşletmelere Kapatma Cezası Verilmemesi
28. Ticari Plakaların ve Dolmuş Hatlarının İhalesiz Kullanılması
29. İdarenin Toplam Borcunun Hesaplanmasında Bazı Borç Kalemlerin Hesaplamaya Dahil Edilmemesi ve Buna Bağlı Olarak Mevzuatında Belirtilen Borç Sınırının Aşılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

1.1.1. Kamu İdaresinin Tabi Olduğu Mevzuat

İl Belediyesi tüm hizmetlerini; 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na göre gerçekleştirmektedir.

Bu kanunların dışında hizmet alanlarına göre tabi olunan temel mevzuat aşağıda gösterilmiştir:

İdare faaliyetlerinin tabi olduğu bazı kanunlar;

-5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu,

-4734 sayılı Kamu İhale Kanunu,

-4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu,

-2886 sayılı Devlet İhale Kanunu,

-2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu,

-1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu,

-3194 sayılı İmar Kanunu,

- 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu,

-2872 sayılı Çevre Kanunu,

-2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu,

-6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun,

-4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun,

-775 sayılı Gecekondu Kanunu,

-3572 İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun,

-657 sayılı Devlet Memurları Kanunu,

-4857 sayılı İş Kanunu,

-6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu,

-4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu,

-6085 sayılı Sayıştay Kanunu.

İdare faaliyetlerinin tabi olduğu bazı kararnameler;

-375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname,

- 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi.

İdare faaliyetlerinin tabi olduğu bazı genel yönetmelikler;

- Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği,

-Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği,

-Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği,

-Belediye Arsaları Üzerinde Toplu Konut ve Kentsel Çevre Üretimi ve Kredilendirilmesine Dair Yönetmelik,

-Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik,

-Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik,

-Köy Yerleşme Alanı Uygulama Yönetmeliği,

-Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmelik,

-Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği,

- Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği,

-6306 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği,

-- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik,

-Taşınır Mal Yönetmeliği,

-Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği,

-Belediye Zabıta Yönetmeliği,

- Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği

-Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik.

İdare faaliyetlerinin tabi olduğu bazı tebliğler ile usul ve esaslar;

-Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Sürekli İşçi Kadrolarına veya Mahalli İdare Şirketlerinde İşçi Statüsüne Geçirilmesine İlişkin 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 23 ve Geçici 24'üncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar Genel Tebliği

-Tahsilat Genel Tebliği

-Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Genel Tebliği

-Kamu İhale Genel Tebliği

-Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği

-İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar

1.1.2. Kamu İdaresinin Görevleri

İl Belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, il belediyelerinin yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları; kadınlar ve çocuklar için

konukevleri açma; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; gıda ile ilgili olanlar dâhil birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri ruhsatlandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Gıda bankacılığı yapabilir. Her çeşit toptancı hallerini ve mezbahaları yapabilir, sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütebilir, geliştirebilir ve bu amaçla sosyal tesisler kurabilir, meslek ve beceri kazandırma kurslarını açabilir, işletebilir veya işlettirebilir.

Belediyeler sahip oldukları yasal yetkiler neticesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak ve kanunlarda verilen cezaları uygulamak ile yetkilidirler. Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin ya da ruhsatların verilmesi de belediyenin yetki ve görevidir.

Belediyeye ait olan vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilinin yapılması özel kanunlara göre belediyelere aittir.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonra İçişleri Bakanlığına bağlı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü; Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü adı altında, 10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan (1) sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesine dahil edilmiştir.

Mahalli idarelere yönelik olarak görevden uzaklaştırma, soruşturma izni verilmesi, teftiş, denetim, inceleme, ön inceleme gibi hususlar ile onay ve izin gibi idari vesayetten kaynaklanan yetkiler İçişleri Bakanlığındadır. Dolayısıyla belediyelere ilişkin teknik konularda yetkili makam Çevre ve Şehircilik Bakanlığı iken, vesayet yetkisinin kullanımında İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri devam etmektedir.

Ayrıca, (1) sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Yerel Yönetim Politikaları Kurulu kurulmuştur.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

1.2.1. Kamu İdaresinin Teşkilat Yapısı

5393 sayılı Kanun’a göre, İl Belediyesinin organları belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Belediye teşkilâtı; norm kadroya uygun olarak yazı işleri, malî hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşur.

Beldenin nüfusu, fizikî ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabilir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla olur.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan başkana bağlı 4 adet birim belirlenmiştir. Bunlar; Özel Kalem Müdürlüğü, İç Denetim Birim, Yazı İşleri Müdürlüğü, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğüdür. Başkana bağlı 5 adet başkan yardımcısı bulunmaktadır.

İdarenin birimleri aşağıdadır:

Yazı işleri, fen işleri, zabıta, mali hizmetler, temizlik işleri, özel kalem, basın yayın ve halkla ilişkiler, bilgi işlem, destek hizmetleri, emlak ve istimlak, hukuk işleri, imar ve şehircilik, insan kaynakları ve eğitim, kültür ve sosyal işler, muhtarlık işleri, park ve bahçeler, veteriner işleri, işletmeler ve iştirakler, dış ilişkiler, itfaiye, su ve kanalizasyon işleri, gençlik ve spor hizmetleri müdürlükleri.

1.2.2. Kamu İdaresinin İnsan Kaynakları

İl belediyelerindeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanınca yapılır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49'uncu maddesinin 7'nci fıkrası gereği; norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın, diğer bir ifadeyle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi belediye başkan yardımcılarını dışında, belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000'e kadar olan belediyelerde bir, nüfusu 50.001-200.000 arasında olan belediyelerde iki, nüfusu 200.001-500.000 arasında olan belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir. Kırşehir Belediyesinde 4 adet belediye başkan yardımcısı görevlendirilmiştir.

Belediyede istihdam edilen 223 personelin 194'u memur, 15'i işçi ve 14'ü ise sözleşmeli personelden oluşmaktadır.

1.2.3. Kamu İdaresinin Ortağı Olduğu Şirketler ve Bütçe İçi İşletmeleri

Kırşehir Belediyesi ve şirketlerinin birlikte ya da ayrı ayrı %50'den fazla hisseye sahip oldukları ortaklıklar aşağıdadır:

a-)Kırşehir Gıda Tem.Sos.Tes.Hiz.Elek.ve Mob.Ltd.Şti.

İl Belediyesi ve şirketlerinin birlikte ya da ayrı ayrı %50'den az hisseye sahip oldukları ortaklıklar aşağıdadır:

a-)Kırşehir Termal Turizm San. AŞ

b-)Kırgaz Ticaret AŞ

Kırşehir Belediyesinin bütçe içi işletmesi bulunmamaktadır.

1.3. Mali Yapı

1.3.1. Kamu İdaresinin Bütçe Yapısı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahallî idareler bütçeleri de sayılmıştır. Buna göre, mahallî idare bütçesi, mahallî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak belirtilmiştir.

Mahalli idareler bütçesi analitik bütçe sistemine uygun olarak hazırlanmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre, bütçe; gider, gelir ve finansmanın ekonomik sınıflandırması bölümlerinden oluşmaktadır. Gider bütçesi; kurumsal, fonksiyonel, finansman tipi ve ekonomik sınıflandırma olmak üzere dört bölüme ayrılır. Finansman tipi sınıflandırma tek düzeyden, diğer sınıflandırmalar dört düzeyden oluşur. Gelir bütçesi ve finansmanın ekonomik sınıflandırması cetvelleri de dört düzeyden oluşur.

1.3.2. Kamu İdaresinin Kullandığı Kaynaklar

Belediye gider ve harcamalarını gerçekleştirirken aşağıdaki kaynakları kullanmaktadır:

a) 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 59'uncu maddesinde sayılan kaynaklar:

-Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları

-Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay

-Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler

-Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler

-Belediye Meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler

-Faiz ve ceza gelirleri

-Bağışlar

-Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler

-Diğer gelirler

b) 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68'inci maddesinde belirtildiği üzere borçlanma suretiyle kaynak yaratılabilir.

c) İl Belediyesinin kullandığı diğer bir kaynak da 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 2'nci maddesi gereği Belediye için genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylardır.

1.3.3. Bütçe Ödenekleri Tablosu ile Gelir ve Gider Bütçesi ve Gerçekleşmeleri

Tablo 1:2019 Yılı Bütçe Ödenekleri Tablosu

Gider Türü (1. Düzey)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Önceki Yıldan Devreden Ödenekler (TL)	Ek Ödenek (Yedek Ödenek) (TL)	Yıl İçinde İptal Edilen ödenek (TL)	Net Bütçe Ödenegi Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	Sonraki Yıla Devreden Ödenek (TL)
Personel Giderleri	22.435.000,00		650.000,00	2.629.872,19	22.570.000,00	21.489.266,02	-
S.G.K Dev. Prim. Giderleri	3.660.000,00			378.476,02	3.660.000,00	3.321.993,12	-
Mal ve hizmet Alım Giderleri	129.066.500,00		14.878.551,75	11.866.893,77	136.247.696,46	110.746.213,87	-
Faiz Giderleri	20.000.000,00		6.015.000,00		26.015.000,00	26.014.895,14	-
Cari transferler	8.116.000,00		280.000,00	13.470.209,05	9.396.000,00	3.114.182,14	-
Sermaye Giderleri	22.834.500,00	45.950.000,00	10.476.925,68	7.494.392,81	66.815.651,36	23.108.465,91	4.800.000,00
Sermaye Transferleri	1.200.000,00		400.000,00		1.600.000,00	1.433.048,37	21.128.025,87
Yedek Ödenekler	12.688.000,00				12.688.000,00 TL		
TOPLAM	220.000.000,00	45.950.000,00	32.700.477,43	35.839.843,84	278.992.347,82	189.228.064,62	25.928.025,87

Tablo 2: Bütçe Gider Tahmin ve Gerçekleşen Tutar

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Tahmini (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı %
01-Personel Giderleri	22.435.000,00	21.489.266,02	95,78
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	3.660.000,00	3.321.993,12	90,76
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	129.066.500,00	110.746.213,87	85,81
04-Faiz Giderleri	20.000.000,00	26.014.895,19	130,07
05-Cari Transferler	8.116.000,00	3.114.182,14	38,37
06-Sermaye Giderleri	22.834.500,00	23.108.465,91	101,20
07-Sermaye Transferleri	1.200.000,00	1.433.048,37	119,42
08-Borç Verme			
09-Yedek Ödenek	12.688.000,00		
TOPLAM	220.000.000,00 TL	189.228.064,62 TL	86,01

*Not: Yedek Ödenek Bütçe Kalemleri İçinde Bulunmamaktadır.

*Not: 20.000.000,00 TL tutarında iç borçlanma öngörülmüştür.

Tablo 3: Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşen Tutar

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Tahmini (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı %
01-Vergi Gelirleri	29.127.000,00	19.762.722,011	67,85
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	31.237.500,00	40.375.944,72	129,25
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	4.030.000,00	591.699,55	14,68
05-Diğer Gelirler	117.455.500,00	108.703.217,88	92,55
06-Sermaye Gelirleri	18.150.000,00	11.152.103,85	61,44
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00		
09-Red ve İadeler (-)	0,00		
TOPLAM	200.000.000,00 TL	180.585.688,01 TL	90,29

*Açıklama: 2019 yılı borçlanma tutarı 14.784.863,75 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

İl Belediyesinin muhasebe kayıt sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile getirilen tahakkuk esaslı devlet muhasebesi olup; kayıt işlemleri Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde düzenlenerek, 27.05.2016 tarihli ve 29724 (M) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

1.4.2. Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”ın 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar sayılır ve denetimin bunlar ile Usul ve Esasların 8’inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş Veriler Defteri
- Geçici ve Kesin Mizan
- Bilanço
- Kasa Sayım Tutanağı
- Banka Mevcudu Tespit Tutanağı
- Alınan Çekler Sayım Tutanağı
- Menkul Kıymet ve Varlıklar Sayım Tutanağı
- Teminat Mektupları Sayım Tutanağı
- Değerli Kâğıtlar Sayım Tutanağı
- İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli İle İdare Taşınır Mal Yönetimi Hesabı İcmal Cetveli
- Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu
- Bütçe Gelirleri Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu

- Faaliyet Sonuçları Tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuat uyarınca, Kırşehir Belediyesi tarafından Kamu İç Kontrol Sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi çalışmaları ile Belediyenin yönetim sorumluluğu kapsamında müdürlüklerle ortak çalışma yapılarak Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı hazırlanmıştır.

Bu kapsamda idarenin iç kontrol sistemlerine ilişkin yaptığı çalışmalar aşağıdaki şekildedir:

02.12.2013 tarihli ve 10775 sayılı Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Genelgesi çerçevesinde daha önce hazırlanmış olan eylem planı tekrar gözden geçirilerek, Kamu İç Kontrol Standardına Uyum Eylem Planına uygun olarak revize edilmiş ve üst yönetici onayına sunulmuştur.

Kurumdaki tüm personel “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in Ek 1’inde yer alan “Etik Sözleşmesini” imzalamıştır ve bu sözleşmeler personelin özlük dosyasında yer almaktadır.

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenmiştir.

Stratejik plan İdarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır.

İdarenin yürüteceği program, faaliyet ve projeleri ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren performans programı hazırlanmıştır.

İdare, bütçesini stratejik plan ve performans programına uygun olarak hazırlamıştır.

Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistemi vardır.

Faaliyet sonuçları ve değerlendirmeler idare faaliyet raporunda gösterilmekte ve duyurulmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun öngördüğü iç denetçi kadrosuna atama yapılmıştır.

İdare tarafından iç kontrole ilişkin yerine getirilmesi gerekirken yerine getirilmeyen çalışmalar ise şu şekildedir:

1- İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Kamu İç Kontrol Standartlarına göre belediyenin iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmesi gerekmektedir. Ancak Kırşehir Belediyesinin iç kontrol sisteminin incelenmesinde; İdare harcama birimlerinin iç kontrol sistemine ilişkin olarak herhangi bir değerlendirme yapmadığı ve strateji geliştirme biriminin de iç kontrole herhangi bir değerlendirme sonucuna ilişkin İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna sunmak üzere herhangi bir değerlendirme formu ve raporu hazırlamadığı, dolayısıyla üst yöneticinin onayına sunulmuş bir İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporunun bulunmadığı anlaşılmıştır.

2- Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı Rehberi'ne göre söz konusu onayda, bir üst yönetici yardımcısı veya harcama yetkilisinin başkanlığında, harcama yetkilileri veya görevlendirecekleri yardımcılardan oluşan bir İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu ile; harcama birimlerinden yönetici veya hiyerarşik olarak harcama yetkilisine en yakın düzeydeki temsilcilerden oluşan bir Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Hazırlama Grubunun oluşturulması gerekmektedir. Ancak Sarıyer Belediyesinin iç kontrol sisteminin incelenmesinde, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturulmadığı tespit edilmiştir.

3- Kamu İç Kontrol Standartlarına uygun olarak her yıl sistemli bir şekilde amaç ve hedeflerine yönelik riskleri belirlenmesi, risklerin gerçekleşme olasılığı ve muhtemel etkilerinin yılda en az bir kez analiz edilmesi ve risklere karşı alınacak önlemler belirlenerek eylem planlarının oluşturulması gerekmektedir. Ancak Kırşehir Belediyesinin iç kontrol sisteminin incelenmesinde, amaç ve hedeflerine yönelik risklerin belirlenmediği, dolayısıyla risklerin gerçekleşme olasılığı ve muhtemel etkilerinin yılda en az bir kez analiz edilmediği ve risklere karşı alınacak önlemler belirlenerek eylem planlarının oluşturulmadığı anlaşılmıştır.

4- Personelin yeterliliği ve performansı konusunda değerlendirme yapılmamaktadır. Performans değerlendirmesi, özlük hakları gibi insan kaynakları yönetimine ilişkin önemli hususlar yazılı olarak belirlenmemiş ve personele duyurulmamıştır.

5- Kamu İç Kontrol Standartları Rehberi 2019 yılı içinde oluşturulmuş fakat

içerisinde risk tespiti yapılmamış ve dolayısıyla toplantı/çalıştay çıktıları bulunmamaktadır.

6- İç Kontrol sistemine yönelik çalışmaların başlatıldığına dair üst yönetici onayı ve görevlendirme yazıları idarece yapılmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Kırşehir Belediyesi'nin 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: İmar ve Şehircilik Müdürlüğüne Tutulan İmara İlişkin Gelirlerin Müdürlük Tahakkuk Servisi Kayıtlarının Mali Tablolarda Yer Alan Kayıtlardan Farklı Olması

İmar gelirlerine ilişkin gelirlerin, İmar ve Şehircilik Müdürlüğüne tutulan tahakkuk kayıtlarında yer alan tutarlar ile muhasebe kesin hesap cetveli kayıtlarında yer alan tutarları farklıdır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar başlıklı 1'inci maddesinde;

"Bu Yönetmeliğin amacı, il özel idaresi, belediye, bağlı idare ve birliklerin; gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması, kesin hesabın çıkarılması, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına

temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul, esas, ilke ve standartların belirlenmesidir.” Denilmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; imara ilişkin gelirlerin, İmar ve Şehircilik Müdürlüğünce tutulan tahakkuk kayıtlarında yer alan tutarları ile muhasebe kesin hesap cetveli kayıtlarında yer alan tutarların farklı olduğu görülmüştür. Şöyle ki:

İmar ve Şehircilik Müdürlüğü Gelir kalemlerinin incelenmesi neticesinde ilgili müdürlüğün aşağıda ayrıntısı yazılı 4.528.211,84 TL gelir tahakkukunun bulunduğu anlaşılmıştır.

Yukarıda yazılı mevzuat hükmüne göre Bütçe Gelirleri Kesin Hesap Cetvelinde imar gelirleri 4.528.211,84 TL üzerinden kayıt altına alınması gerekir iken 12.781.109,52 TL olarak kayıt altına alınmıştır. İki kayıt arasında 8.252.897,68 TL fark bulunmaktadır.

Söz konusu tespit sonrasında, 2020 yılı içinde, İdare tarafından İmar ve Şehircilik Müdürlüğünce tutulan tahakkuk kayıtlarında yer alan tutarlar ile muhasebe kesin hesap cetveli kayıtlarının uyumlaştırılmasına yönelik çalışmalar tamamlanmıştır. Ancak, söz konusu işlemlerin 2019 yılında yapılmaması nedeniyle, 2019 yılı sonu itibariyle mizan cetvelinde 600-Gelirler Hesabı işletme hizmetlerine ilişkin gelirler için 8.252.897,68 TL fazla kayıt edilmiştir. Dolayısıyla, mali tablolar 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile 600-Gelirler Hesabı yönünden 8.252.897,68 TL fazla bilgi içermektedir.

BULGU 2: İdarenin KDV Konusuna Giren Faaliyetleri Olmasına Rağmen Katma Değer Vergisi Hesaplarının Kullanılmaması

İdarenin sosyal tesis, çocuk bakımevi vb. işletmeleri bulunmakta ancak, bu işletmelerin gelirleri ve harcamalarına ait KDV’ler ilgili hesaplarında muhasebeleştirilmemektedir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu’nun 1’inci maddesine göre, belediyelerce yürütülen ve ticari, sınaî, zirai ve mesleki nitelikte olmayan kamu hizmetleri için belediyelere yapılan teslim ve hizmetler karşılığında ödedikleri katma değer vergisi indirim konusu yapılamayacaktır. Bu durumda, belediyelerin ticari, sınaî, zirai faaliyet kapsamındaki harcamalarına ait KDV’lerin indirim konusu yapılması mümkündür.

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği’nin “B. VERGİNİN KONUSU İLE İLGİLİ ÇEŞİTLİ HUSUSLAR” bölümünde;

“2. Kamu Kurum ve Kuruluşları, Dernek ve Vakıflar ile Mesleki Kuruluşların Vergilendirilmesi

2.1. Genel Olarak

3065 sayılı Kanununun (1/3-g) maddesinde sayılan; genel bütçeye dâhil idareler, özel bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, dernek ve vakıflar ile her türlü mesleki kuruluşların ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetleri vergiye tabi değildir.

...

Öte yandan yukarıda sayılan kuruluşlara ait veya tabi olan veya bunlar tarafından kurulan ve işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşlar, iktisadi işletme olarak mütalaa edilir. Bunların ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetleri vergiye tabi tutulur. Bu çerçevede belediyelere bağlı otobüs, havagazı, su, elektrik, mezbaha, soğuk hava deposu vb. işletmeler ile döner sermayeli kuruluşlar, istisna kapsamına girmeyen faaliyetleri dolayısıyla vergiye tabi olurlar.” denilmektedir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin; “191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının Niteliği” başlıklı 153'üncü maddesinde;

“(1) Bu hesap, mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılır.

(2) Mahalli idareler, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları Katma Değer Vergisini indirim konusu yaparlar. Bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisi indirim konusu yapılmaz ve bu tutarlar ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edilir.”

Aynı Yönetmelik'in “391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabının Niteliği” başlıklı 293'üncü maddesinde;

“(1) Bu hesap, teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan katma

değer vergisi tutarları ile bu tutarlardan mahsup edilen ve ödenen tutarların izlenmesi için kullanılır.” hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda zikredilen mevzuat hükümlerine göre, belediyelerin ayrı bir işletme olarak yürüttüğü faaliyetler, istisna düzenlemeleri dışında, doğrudan KDV'nin konusuna girmektedir. Diğer yandan, ayrı bir işletme şeklinde olmasa da, İdarenin kendi bütçesi içinde yürüttüğü ticari, sınaî, zirai faaliyetler de bu kapsamdadır.

İdarenin gelir elde ettiği ve harcama yaptığı sosyal tesis, çocuk bakımevi vb. işletmeleri bulunmaktadır. Bu işletmeler için yapılan her harcama gelir elde etmek amacı ile yapılmaktadır. Bu işletmeler Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği uyarınca münhasıran ilgili kurum ve kuruluş mensuplarına hitap etmemeleri sebebiyle istisna kapsamına girmemektedir, dolayısıyla bu işletmeler bünyesinde yapılan işlemler KDV mükellefiyeti doğurmaktadır. Ancak, İdarenin yukarıda belirtilen işletme faaliyetlerine ait KDV'lerin ilgili hesaplarında muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; KDV doğuran giderler için 191-İndirilecek KDV Hesabının kullanılmasının sağlanacağı ifade edilmiştir. Ancak bulgumuzda; sadece yapılan harcamalar için 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının kullanılması gerektiğinden değil, elde edilen gelirler için ise 391-Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabının kullanılması gerektiğinden de bahsedilmiştir.

Belediye hesaplarında KDV hesaplarının kullanılmaması; belediyenin mal ve hizmet satın alınması nedeniyle satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin indirim konusu yapılamamasına; mal ve hizmetin satılması sırasında alıcılar tarafından ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından hesaplanan katma değer vergisine konu olan işlemler için KDV hesaplanılmamasına neden olmaktadır.

Yukarıda belirtilen hatalı uygulama nedeniyle, 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kaydedilmesi gereken tutar, 630-Giderler Hesabına ya da ilgili varlık hesaplarına; 391-Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabına kaydedilmesi gereken tutar, 600-Gelirler Hesabına kaydedilmektedir.

Netice itibariyle, idarenin işletme faaliyetleri kapsamındaki gelir ve giderine ait KDV'lerin ilgili hesaplarında muhasebeleştirilmemesine bağlı olarak; 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı, 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı, 391-Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı, 360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı, 630-Giderler Hesabı, 600-Gelirler Hesabı ile ilgili varlıklar hesabında hatalı bilgi oluşmaktadır.

BULGU 3: Ödenecek Kiralara İlişkin Taahhütler ile Sözleşmeye Bağlanan Doğrudan Temin Alımlarına İlişkin Taahhütlerin Muhasebe Kaydına Alınmaması ve Taahhüt Kartlarının Tutulmaması

İdarenin doğrudan temin sözleşmeleri ile ertesi mali yıl veya yıllarda geçerli olmak üzere akdedilen kiralama sözleşmelerinin konusu taahhütler ilgili hesabına kaydedilmemiş ve söz konusu taahhütler için taahhüt kartı düzenlenmemiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 450'nci maddesinde; 920-Gider Taahhütleri Hesabının, yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi malî yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen taahhütler, mevzuatı gereğince bu tutarlara ilave edilen taahhütler ile bunlardan yerine getirilenler veya feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılacağı düzenlenmiştir.

Yönetmelik'in 449'uncu maddesinde ise; gerek yılı için geçerli, gerekse ertesi malî yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen taahhütler, bunlara yapılan ilaveler ve fiyat farkı tutarları ile taahhüdün yerine getirilmesi dolayısıyla nakden veya mahsuben yapılan hakediş ödemeleri ve bu ödemelerden yapılan kesintiler, taahhüt tutarından yapılan eksiltmeler, kısmen veya tamamen bozulan sözleşmelere ilişkin taahhütler ve diğer bilgiler için taahhüt kartı düzenleneceği ve yapılan işlemlerin buraya kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuata göre, 920-Gider Taahhütleri ve 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesaplarının kullanılması ile taahhüt kartının düzenlenmesi, İdare tarafından girişilen taahhütlerin takibi ile bütçe ve nakit planlaması açısından son derece önemlidir. Söz konusu hesapların kullanılmaması, hem Muhasebe Yönetmeliği'ne aykırılık teşkil etmekte, hem de İdare tarafından girişilen taahhütlerin sağlıklı bir şekilde takip edilmesine engel olmaktadır.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde, 3 adet doğrudan temin alımına ilişkin sözleşme ile ertesi mali yıl veya yıllarda geçerli olmak üzere akdedilen 2 adet kiralama sözleşmesi yapıldığı, bu sözleşmelerde toplamda 127.247,03 TL taahhütte bulunduğu, ancak söz konusu taahhüt tutarlarının 920-Gider Taahhütleri Hesabı ile 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına kaydedilmediği ve bu taahhüt için taahhüt kartının düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; gerekli işlemlerin tesis edileceği ve taahhüt kartlarının tutulacağı ifade edilmiştir.

Netice olarak; söz konusu hesapların kullanılmaması nedeniyle, 2019 yılında 920-Gider Taahhütleri Hesabı ve 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabında 127.247,03 TL tutarında eksik bilgi oluşmuştur.

BULGU 4: İdarece Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Vadesine Göre Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında İzlenmemesi

İdarece kiraya verilen 41 adet taşınmazın kira bedellerinin bir kısmı, sözleşmesi gereği peşin tahsil edilmiş ve tahsil edilen tutarın tamamı tahsilat tarihi itibariyle 600-Gelirler Hesabına kaydedilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 286'ncı maddesinde; 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabının, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak, gelecek aylara ait olan peşin tahsil edilmiş gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 288'inci maddesine göre: Peşin tahsil edilen gelirlerin, içinde bulunulan aya ait olan kısmı 600-Gelirler Hesabına, sonraki aylarda tahakkuk ettirilmesi gereken kısmı bu hesaba, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenler 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak; tahsil edilen tutarın tamamı 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç; ayrıca, 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabında kayıtlı olan tutarlardan ilgili oldukları ay sonlarında gelir olarak tahakkuk ettirilenlerin ise bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, Yönetmelik'in 335'inci maddesinde; 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının, dönem içinde tahsil edilen ancak, gelecek yılların faaliyet hesaplarına dahil edilecek olan gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 337'nci maddesine göre: Peşin tahsil edilen gelirlerin, içinde bulunulan aya ait olan kısmı 600-Gelirler Hesabına, gelecek aylarda tahakkuk ettirilmesi gerekenler 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenler bu hesaba alacak; tahsil edilen tutarın tamamı 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan tahsil edilen tutarın tamamı 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç; bu hesapta kayıtlı tutarlardan tahakkuk zamanına bir yıldan az süre kalanlar dönem sonunda bu hesaba borç, 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde, kiraya verilen 41 adet taşınmazının kira bedellerinin bir kısmının, sözleşmesi gereği peşin tahsil edildiği, tahsil edilen tutarın tamamının

tahsilat tarihi itibariyle 600-Gelirler Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir. Halbuki 31.12.2019 tarihi itibariyle önceki dönem peşin tahsil edilen kira bedellerinden 2020 yılının kira geliri olan 818.021,20 TL'sinin 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabında, sonraki yılların kira geliri olan 75.416,65 TL'sinin 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Söz konusu tespit sonrasında, İdare tarafından gerekli çalışmalara başlanıldığı ve ivedilikle hayata geçirileceği ifade edilmiştir.

Netice olarak; 31.12.2019 tarihi itibariyle peşin tahsil edilen kira bedelinin tamamının 600-Gelirler Hesabına kaydedilmesi nedeniyle, 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabında 818.021,20 TL ve 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında 75.416,65TL eksik; 600-Gelirler Hesabında 893.437,85 TL fazla bilgi yer almasına neden olunmuştur.

BULGU 5: İller Bankası AŞ Tarafından İdarenin Genel Bütçe Vergi Gelirleri Payından Ortaklık Hissesi Olarak Kesilen Tutarın Muhasebeleştirilmemesi

İdarenin banka ortaklık payı İller Bankası AŞ tarafından İdarenin bütçe vergi gelirleri payından kesilmekte, ancak, söz konusu ortaklık payları ilgili hesap ile 830-Bütçe Giderleri Hesabında muhasebeleştirilmemektedir.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un "Ortaklık yapısı ve sermaye" başlıklı 4'üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasında; bankanın ortaklarının il özel idareleri ve belediyeler olduğu;

Kanun'un aynı maddesinin (3) numaralı fıkrasında 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a göre her ay Hazine ve Maliye Bakanlığı ve İller Bankası AŞ tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarın bankanın ödenmiş sermayesine ekleneceği;

Belirtilmiştir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 178'inci maddesinde belirtildiği üzere, 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarların izlenmesi için kullanılmaktadır. Bu bağlamda, aynı Yönetmelik'in 180'inci maddesine göre: İdarece verilen sermayenin 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına borç, 103-Verilen Çekler ve

Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak, diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, İller Bankası AŞ tarafından her ay kesilen sermaye payının 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilerek bu hesapta izlenmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemleri icelendiğinde; İdarenin, İller Bankası AŞ tarafından kesilen banka sermaye payı tutarının 31.12.2019 tarihi itibarıyla 14.765.183,29 TL olduğu, ancak, bu tutarın 11.773.099,33 TL'lik kısmının 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Söz konusu tespit sonrasında, İdare tarafından gerekli çalışmalara başlanıldığı ve ivedilikle hayata geçirileceği ifade edilmiştir.

Netice olarak; İdarenin banka ortaklık payı olarak İller Bankası AŞ tarafından kesilen tutarların 2019 yılı mali tablolarında ilgili hesaplarda muhasebeleştirilmemesi nedeniyle, mali tablolardaki 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile 830-Bütçe Giderleri Hesabında 2.992.083,96 TL eksik bilgi oluşmuştur.

BULGU 6: İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Buna Bağlı Olarak Muhasebe Bilgilerinin Güncellenmemesi

İdare taşınmazlarının tapu bilgilerinin fiili durumla uyumlulaştırılması, numaralandırması, dosyalanması, cins tashihi ve yeniden değerlendirme işlemleri tamamlanmamış ve bunlara bağlı olarak da muhasebe bilgileri güncellenmemiştir.

Taşınmazların yönetimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'uncu maddelerinde düzenlenmiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığınca; 5018 sayılı Kanun'un 44, 45 ve 60'uncu maddelerine dayanılarak Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmalllerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 1'inci maddesinde, Yönetmelik'in amacının; genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında

bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiş ve Yönetmelik'in diğer maddelerinde kamu idarelerinin tasarrufunda bulunan taşınmazların kaydına ve buna ilişkin cetvellerin tutulmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu işlemlerle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar belirlenmiştir.

Yönetmelik'in "Kayıt ve Kontrol İşlemleri" başlıklı 5'inci maddesine göre:

Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri; kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olup kayıtların belgeye dayanması esastır. "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacaktır.

Taşınmazların rayiç değeri maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilecek ve taşınmazların kayıtlara alınan değeri, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenecektir. Ayrıca, kayıt işlemleri, taşınmaz giriş ve çıkış kayıtlarının tutulması ve ilgili cetvellere kaydedilmesi süreçlerini kapsamaktadır.

Yönetmelik'in "Taşınmazların numaralandırılması" başlıklı 8'inci maddesine göre:

Kamu idarelerince kaydedilen her taşınmaz için daha önce belirlenmiş taşınmaz numarası var ise bu taşınmaz numarası, yoksa kamu idarelerinin belirleyeceği taşınmaz numarası verilecektir.

Yönetmelik'in "Dosyalama" başlıklı 9'uncu maddesinde; kamu idarelerince kaydedilen her taşınmaz için taşınmaz ile aynı numarayı taşıyan birer dosya oluşturulacağı, dosyalama işleminin nasıl yapılacağı, hangi tasarruf işlemi için ne tür belgelerin ekleneceği ayrıntısıyla düzenlenmiştir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesine göre:

Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacak olup kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapacaklardır. Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel

kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihiine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanacaktır.

Diğer yandan, aynı Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesinde de, tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtildiği üzere, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince; tapu bilgilerinin temin edilerek fiili envanterin yapılması, mevzuatında belirtilen şekilde kayda esas değerlerinin tespit edilmesi ve yeniden değerlendirme yapılması, her bir taşınmaz için numaralandırma, dosyalama ve cins tashihi işlemlerinin yapılması, taşınmaz icmal cetvellerinin konsolide edilmesi, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği taşınmazların mali tablolarda gösterilmesi ve tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerekmektedir.

Ancak, İdarenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; mevzuatında belirtilen süre itibarıyla taşınmaz tapu bilgileri ile fiili durum uyumlulaştırılmasının yapılamadığı ve numaralandırma, dosyalama, cins tashihi ve yeniden değerlendirme işlemlerinin tamamlanamadığı ve bunlara bağlı olarak da muhasebeleştirme işlemlerinin güncellenemediği; belirtilen eksikliklerin halihazırda da devam ettiği tespit edilmiştir.

Söz konusu tespit sonrasında, İdare tarafından taşınmaz envanter çalışmalarına başlanıldığı ifade edilmiştir.

Netice olarak; belirtilen kayıt işlemlerinin tamamlanmaması nedeniyle, 2019 yılı mali tablolarında 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu açısından hatalı bilgi oluşmasına sebebiyet verilmiştir.

BULGU 7: İşletme ve İştirakler Müdürlüğünce Tutulan İşletme Hizmetlerine İlişkin Gelirlerin Tahakkuk Servisi Kayıtlarının Mali Tablolarda Yer Alan Kayıtlardan Farklı Olması

İşletme hizmetlerine ilişkin gelirlerin, İşletme ve İştirakler Müdürlüğünce tutulan tahakkuk kayıtlarında yer alan tutarlar ile muhasebe kesin hesap cetveli kayıtlarında yer alan tutarları farklıdır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar” başlıklı 1'inci maddesinde;

“Bu Yönetmeliğin amacı, il özel idaresi, belediye, bağlı idare ve birliklerin; gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması, kesin hesabın çıkarılması, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul, esas, ilke ve standartların belirlenmesidir.” denilmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; işletme hizmetlerine ilişkin gelirlerin, İşletme ve İştirakler Müdürlüğünce tutulan tahakkuk kayıtlarında yer alan tutarları ile muhasebe kesin hesap cetveli kayıtlarında yer alan tutarların farklı olduğu görülmüştür. Şöyle ki:

İlgili maddede yazılı ilkelere aykırı olarak İşletme ve İştirakler Müdürlüğü kayıtlarında işletme hizmetlerine ilişkin gelirler toplamı 6.294.214,21 TL olarak liste edildiği halde Bütçe Gelir Kesin Hesabı Cetvelinde bu tutar 3.01.02.36 hesap kodunda 5.312.206,16 TL olarak kayıt altına alınmıştır. İki kayıt arasında $6.294.214,21 \text{ TL} - 5.312.206,16 \text{ TL} = 982.008,05 \text{ TL}$ kayıt farkı bulunmaktadır.

Bu fark nedeniyle mizan cetvelinde 600-Gelirler Hesabına işletme hizmetlerine ilişkin gelirler 982.008,05 TL eksik kayıt edilmiştir. Dolayısıyla, mali tablolar 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile 600-Gelirler Hesabı yönünden 982.008,05 TL eksik bilgi içermektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; söz konusu farklılıkların giderilmesi için çalışmalara başlanıldığı ifade edilmiştir.

Netice olarak; Kamu idaresi cevabından da anlaşıldığı üzere, 2019 yılı mali tablolarında söz konusu hesaplar yönünden hata giderilmediğinden yılsonu mizanı hatalı bilgi içermektedir.

BULGU 8: Ulaştırma Hizmetlerine İlişkin Gelirlerin Tahakkuk Servisi Kayıtlarının Mali Tablolarda Yer Alan Kayıtlardan Farklı Olması

Ulaştırma hizmetlerine ilişkin gelirlerin, tahakkuk servisi kayıtlarında yer alan tutarları ile muhasebe kesin hesap cetveli kayıtlarında yer alan tutarları farklıdır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar" başlıklı 1'inci maddesinde;

"Bu Yönetmeliğin amacı, il özel idaresi, belediye, bağlı idare ve birliklerin; gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması, kesin hesabın çıkarılması, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul, esas, ilke ve standartların belirlenmesidir." denilmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; ulaştırma hizmetlerine ilişkin gelirlerin, tahakkuk servisi kayıtlarında yer alan tutarları ile muhasebe kesin hesap cetveli kayıtlarında yer alan tutarlarının farklı olduğu tespit edilmiştir. Şöyle ki:

İlgili maddede yazılı ilkelere aykırı olarak Gelir Kesin Hesap Cetvelinde Ulaşım Müdürlüğü kayıtlarında ulaştırma hizmetlerine İlişkin gelirler toplamı 5.632.534,53 TL olduğu halde Bütçe Gelir Kesin Hesabı Cetvelinde bu tutar 5.682.924,56 TL olarak kaydedilmiştir. İki kayıt arasında 50.390,03 TL kayıt farkı vardır.

Var olan fark nedeniyle mizan cetveli 600-Gelirler Hesabında, ulaştırma hizmetleri gelirleri 50.390,03 TL fazla kayıt altına alınmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; akıllı ulaşım bedelinin sehven mükerrer kayıt edildiği, farkın bundan kaynaklı olduğu ve düzeltme için gerekli işlemlerin tesis edileceği ifade edilmiştir.

Netice olarak; Kamu idaresi cevabından da anlaşıldığı üzere, 2019 yılı mali tablolarında söz konusu hesaplar yönünden hatalı bilgi yer almıştır.

BULGU 9: Tüketim Malzemeleri İçin Düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin Toplam Tutarı ile Mizan Cetvelinde İlk Madde ve Malzemeler Hesabına Yapılan Kayıtların Tutarının Eşit Olmaması

Tüketim malzemeleri için düzenlenen taşınır işlem fişlerinin toplam tutarı ile 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabına yapılan kayıtların tutarı eşit değildir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi" başlıklı 30'uncu maddesinde aynen:

“(1) (Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.) Taşınır kayıt yetkilileri tarafından, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarında ilgili stok ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlardan; satınalma suretiyle edinilenlerin giriş işlemleri ile değer artırıcı harcamalar için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin bir nüshası ödeme emri belgesi ekinde, muhasebe birimine gönderilir. Diğer şekillerde edinilen taşınırların girişleri ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırların çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin birer nüshasının, düzenleme tarihini takip eden en geç on gün içinde ve her durumda malî yıl sona ermeden önce muhasebe birimine gönderilmesi zorunludur. Ancak aynı muhasebe biriminden hizmet alan, aynı kamu idaresinin harcama birimleri arasında yapılan taşınır devirlerinde, devreden harcama birimince düzenlenen Taşınır İşlem Fişi muhasebe birimine gönderilmez.

(2) Muhasebe kayıtlarında "150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabı"nda izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmez. Bunların yerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibarıyla, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilir.

(3) Muhasebe yetkilileri, taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen Taşınır İşlem Fişlerinde gösterilen tutarları II nci düzey detay kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydeder.” denilmektedir.

Mevzuat hükmünden de anlaşılacağı üzere taşınır kayıt kontrol yetkililerince düzenlenen taşınır işlem fişleri muhasebe birimince ilgili hesaplara yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre zamanında ve doğru olarak kaydedilmelidir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; tüketim malzemeleri için

düzenlenen taşınır işlem fişlerinin toplam tutarı ile 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabına yapılan kayıtların tutarının eşit olmadığı tespit edilmiştir. Şöyle ki:

İdare taşınır kesin hesap yetkililerince verilen listede 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabına kaydı gereken yıl içi toplam giriş tutarı 19.379.690,25 TL, yıl içinde yapılan çıkış ise 18.390.944,40 TL olarak bildirilmiştir. Bu tutarlar mizan cetvelinde ise yıl içi giriş tutarı 18.685.046,85 TL yıl içi çıkış tutarı ise 17.661.951,48 TL olarak kayıt altına alınmıştır. Ancak mizan cetvelinde 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabı yıl içi giriş tutarı ile kurum taşınır yetkililerince verilen listede oluşan yıl içi giriş tutarı arasında $19.379.690,25 - 18.685.046,85 = 694.643,40$ TL fark bulunmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; ilgili müdürlüklülerle irtibata geçilerek taşınır işlemlerine ilişkin kayıtların eşit olması yönünde gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Netice olarak; Kamu idaresi cevabından da anlaşıldığı üzere, 2019 yılı mali tablolarında söz konusu hesaplar yönünden hatalı bilgi yer almıştır.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Kirayı Sözleşmelerinde Belirtilen Sürelerde Ödemeyen Kiracıların Sözleşmelerinin Feshedilmemesi ve Bunların İhale Yasaklısı Yapılmaması

İdarenin, kira ödeme yükümlülüklerini sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen kiracılarının sözleşmeleri feshedilmemiş ve bunlar ihale yasaklısı yapılmamıştır.

2886 sayılı Kanun'un "Müteahhit veya müşterinin sözleşmenin bozulmasına neden olması" başlıklı 62'nci maddesinde;

"Sözleşme yapıldıktan sonra 63'üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

“Gelir kaydedilen kesin teminat, müteahhit veya müşterinin borcuna mahsup edilemez.”

Kanun’un “İdarelerce İhalelere Katılmaktan Geçici Yasaklama” başlıklı 84’üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise;

“Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazete’de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir.” hükümleri yer almaktadır.

Kira sözleşmesinde belirtilen yükümlülüğünü yerine getirmeyen müşterinin (kiracı) Kanununun 62’nci maddesine göre kesin teminatı gelir kaydedilmektedir. Diğer yandan, taahhüdün sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirilmemesi nedeniyle 2886 sayılı Kanun’un 84’üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre de kiracının ihale yasaklısı yapılması gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde, 41 adet taşınmazın 2886 sayılı Kanun’a göre kiraya verildiği; bunlardan 4 adet kiracının kira ödeme yükümlülüklerini sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmediği yani sözleşmelerine göre aylık olarak ödenmesi gereken kira tutarlarının aylıklar halinde ödenmediği; yıl boyunca dahi kira ödemesini yapmayan mükelleflerin olduğu; ancak, söz konusu kiracıların sözleşmelerinin feshedilmediği ve ihale yasaklısı yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; 4 adet kiracısının 1’inin eksik ödeme yaptığını, 3 tanesinin kira bedelini zamanında ödemediğini, kira bedelini zamanında ödemeyen kiracıların ise Yeni Şehirlerarası Otobüs Terminali içerisinde Otobüs yazıhanesi kiracısı olduğu, yolcu taşımacılığının aksamaması ve Otobüs Yazıhanesi dışında kiraya verilememesinden dolayı kira sözleşmelerinin feshedilmediği ifade edilmiştir.

Ancak; kamu idaresi cevabında yolcu taşımacılığının aksamaması ve otobüs yazıhanesi dışında kiraya verilememesinden dolayı sözleşmelerin feshedilmediği ifade edilmişse de kiracının vasfı veya ne iş yaptığı sözleşmeden kaynaklanan kira ödeme yükümlülüğünü yerine getirmesine engel değildir. Ayrıca verilen cevapta 4 adet kiracının kira ödeme yükümlülüklerini yerine getirmediği açıktır ve mevzuata göre işlem tesis edilerek bu kiracıların sözleşmelerinin feshedilmesi ve ihale yasaklısı yapılması gerekmektedir.

Netice olarak; yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği, kira ödeme yükümlülüklerini sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen kiracıların kesin teminatlarının gelir kaydedilip sözleşmelerinin feshedilmesi ve ihale yasaklısı yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Belediyenin Mülkiyetindeki Bazı Taşınmazları 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51/g Maddesine Göre Kiraya Vermesi

İdarenin mülkiyetindeki bazı taşınmazlar mevzuata aykırı olarak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51'inci maddesinin (g) bendi kapsamında pazarlık usulü ile kiraya verilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinde;

“Bu Kanunun yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır.”

Kanun'un 36'ncı maddesinde; *“Bu Kanunun 1'inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde, tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulü esastır.”* hükümleri yer almaktadır.

Kanun'un 45'nci maddesinde ise; tahmin edilen bedeli her yıl genel bütçe kanunu (merkezi yönetim bütçe kanunu) ile tespit edilecek tutarı geçmeyen ihalelerin açık teklif usulü ile yapılabileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki Kanun hükümlerine göre; ihalede açıklık ve rekabetin sağlanmasının, Kanun'un temel ilke ve prensiplerinden olduğu ve bu ilke ve prensibin gereği olarak, Kanun'un 36'ncı maddesi hükmünde yer alan kapalı teklif usulünün esas usul, diğer usullerin ise belirli şartlar dahilinde uygulanacak usuller mahiyetinde olduğu anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan; mezkûr Kanun'un istisnai yöntem olarak düzenlediği “Pazarlık usulü ile yapılacak işler” başlıklı 51'inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde ise; *“Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi,...”* denilmek suretiyle Kanun'un 51/g maddesinde yer bulan pazarlık usulüne hangi istisnai koşullarda başvurulabileceği belirlenmiştir.

Bu çerçevede, mezkûr Kanun'un diğer maddelerinde, hatta aynı maddenin diğer bentlerinde Kanun'a tabi kurumlar için "idare" kavramı kullanılırken, (g) bendinde "idarelerin özel mülkiyetinde" kavramı yerine "Devletin özel mülkiyetinde (...)" ve "Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan (...)" kavramlarının kullanılmış olması, kanun koyucu açısından "devlet" kavramının "idare" kavramından başka bir mana ve içeriği ifade ettiğini açıkça göstermektedir. Dolayısıyla, 51/g maddesindeki pazarlık usulü ancak devletin özel mülkiyetinde ve hüküm ve tasarrufunda olan taşınır ve taşınmaz mallar için uygulanabilecektir.

Yukarıdaki düzenleme kapsamında belediyelerin konumu ise 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belirlenmiştir. İlgili Kanun hükümlerine göre, belediye; belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip olan ve "Devlet" tüzel kişiliğinden ayrı bir kamu tüzel kişiliğini ifade etmektedir. Bu yüzden de belediyenin mülkiyetindeki taşınmazları devletin mülkiyetindeki taşınmaz olarak kabul etmek mümkün değildir.

İdarenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; yukarıda anlatılan hükümlere aykırı olarak İdarenin kendi mülkiyetindeki 5 adet taşınmazı 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51'inci maddesinin (g) bendi kapsamında kiraya verdiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; bazı taşınmazlarının 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 45. Maddesi gereğince açık teklif usulüne göre ihalesi yapılmış olup talipli bulunmadığı durumlarda ikinci ihale; Kira Bedelinin Gazete ilan bedelinden daha düşük olması durumlarında ve sezonluk işlerin yapılacağı taşınmazların kiralanmasında zaman kaybının olacağı durumlarda 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51. maddesinin (g) bendi kapsamında kiralama işleminin yapıldığını, Ancak söz konusu 5 adet taşınmazın kira ihalesinden sonra yapılan ve yapılacak olan tüm ihalelerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 45 ve 39. Maddesi kapsamında yapıldığı ifade edilmiştir.

Ancak; kamu idaresi cevabında bazı taşınmazlarının 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 45. Maddesi gereğince açık teklif usulüne göre ihalesi yapılmış olup talipli bulunmadığı durumlarda ikinci ihale; Kira Bedelinin Gazete ilan bedelinden daha düşük olması durumlarında ve sezonluk işlerin yapılacağı taşınmazların kiralanmasında zaman kaybının olacağı durumlarda 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51. maddesinin (g) bendi kapsamında kiralama işleminin yapıldığı ifade edilmişse de bu ihale usulünü bulgumuzda belirtildiği üzere belediyelerin uygulama yetkisi bulunmamaktadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51/(g) maddesindeki pazarlık usulü ancak devletin özel mülkiyetinde ve hüküm ve tasarrufunda olan taşınır ve taşınmaz mallar için uygulanabilecektir. 5393 sayılı Kanun hükümlerine göre, belediye; belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip olan ve "Devlet" tüzel kişiliğinden ayrı bir kamu tüzel kişiliğini ifade etmektedir. Bu yüzden de belediyenin mülkiyetindeki taşınmazları devletin mülkiyetindeki taşınmaz olarak kabul etmek mümkün değildir.

Netice olarak; Belediyenin söz konusu taşınmazları kiraya verirken, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda belirlenen esas usul olan 'kapalı teklif usulü ya da şartların oluşması halinde açık teklif usulü ile ihaleye çıkması gerekmektedir.

BULGU 3: Belediyenin Kiraya Vermiş Olduğu İşyerlerinden Çevre Temizlik Vergisi Alınmaması

İdare tarafından kiraya verilen iş yerlerinin çevre temizlik vergisi tahakkuku ve tahsilatı yapılmamıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*Çevre temizlik vergisi*" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinin birinci fıkrasında belediye sınırları içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, üçüncü fıkrasında verginin mükellefinin binaları kullananlar olduğu ve mükellefiyetin binanın kullanımı ile başladığı belirtilmektedir.

Mezkûr maddenin sekizinci fıkrasında ise, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı; tahakkuk eden verginin, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edileceği; iş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu verginin, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; Belediye tarafından kiraya verilen 41 adet iş yerinden sadece 14 tanesi için çevre temizlik vergisi tahakkuk kaydı yapıldığı, geriye kalan 27 adet iş yeri için herhangi bir tahakkuk işlemi tesis edilmediği dolayısıyla söz konusu verginin tahsilatının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan Denetim tespitine binaen, İdare tarafından; 14 kiracının Çevre

Temizlik Vergisi tahakkukunun sehven girilmediği, 14 kiracının Çevre Temizlik Vergisi tahakkukunun girildiği ve tahsil edildiği, 1 adet kiracının yeni olduğundan Çevre Temizlik Vergisi tahakkuku girilmediği, 12 kiracının ise Çevre Temizlik Vergisi tahakkukunun girildiği ancak tahsilat yapılamadığı ifade edilmiştir.

Netice olarak; İdarenin gelir kaybına uğramaması, gelirlerini zamanında tahsil edebilmesi ve kamu kaynaklarını etkili, ekonomik ve verimli kullanabilmesi amacıyla ilçe genelindeki iş yerlerinin periyodik olarak kontrol edilmesi, çevre temizlik vergisi mükellefiyeti gerektiren konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların tespitinin ve buna bağlı olarak çevre temizlik vergisi kayıt ve tahakkuk işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: İşçilere Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

İdarece işçilerin yıllık izinleri mevzuata uygun şekilde kullandırılmamakta ve bu nedenle yıllık izinler birikmektedir. Bu durumda, işçilerin yıllık izinlerini kullanmak yerine emekli olduklarında son ücretleri üzerinden karşılığını almayı tercih etmeleri nedeniyle İdareye ek mali külfet oluşmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şekli Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikte gösterileceği belirtilmiştir.

03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de, yıllık izinlerin kullanımını konusunda Kanun'a paralel bir düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde; 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona

ermesi halinde, bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen yönetmeliğin esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzdoksanbeş TL idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeye göre, işçiler yıllık izin haklarından feragat edemezler. İdarelerin de düzenli olarak yıllık izinleri kullandırmaları gerekmektedir.

İşçilerin emekli olmaları halinde veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuatı gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmektedir. Kullanılmayan yıllık izinlerin karşılığı olarak yapılacak ödeme en son ücreti üzerinden olacağı için, işçiye yüksek miktarda ücret ödemesi yapılacaktır. Bu uygulama da işçilerin yıllık izinlerini kullanmak yerine son ücretleri üzerinden karşılığını almayı tercih etmelerine neden olmaktadır. Ancak belirtilen uygulama, idarelerin daha fazla mali külfet yüklenmeleri anlamına gelmektedir. Zira, anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda, idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ödeyebilecek; ayrıca, biriken yıllık izinlerin ücrete dönüşmesi halinde idareler açısından yüksek miktarda ödeme yapma söz konusu olacaktır.

İdarenin personel işlemlerinin incelenmesi neticesinde; işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı ve bu nedenle de İdare bünyesinde çalışan 643 işçinin 53'ünün toplam 2445 gün kullanılmamış yıllık izni bulunduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu tespit sonrasında, 2020 yılı içinde, İdare tarafından işçilere yıllık izin kullandırılmaya başlanmıştır.

Hem mevzuata uygunluk açısından hem de İdareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla yıllık izinlerin kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 5: Sözleşmeli Personele Ödenen Sosyal Denge Tazminatının Prime Esas Kazanca Dâhil Edilmemesi

Sözleşmeli personele yapılan sosyal denge tazminat ödemeleri prime esas kazanca dâhil edilmemekte ve bu suretle sigorta primi işveren ve işçi hisseleri eksik hesaplanmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde, sözleşmeli personel hakkında bu Kanun'la düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4'üncü maddesinin (b) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından çıkarılan 2009/37 sayılı

Genelge'nin 2.2.9'uncu maddesinde ise 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçici olarak sözleşme ile çalıştırılan personelin 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

5510 sayılı Kanun'un "*Prime Esas Kazançlar*" başlıklı 80'inci maddesinin birinci fıkrasında, Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları hakkında açıklamalara yer verilmiş, (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın prime esas kazanç hesabına dâhil edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Fıkranın (b) bendinde istisna hükümleri açıklanmış, (c) bendinde ise bu istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemelerin prime esas kazançta tabi tutulacağı hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla 5510 sayılı Kanun'da sayılan ve Kanun'un yürürlük tarihinden sonra çıkan başka bir Kanun veya Kanun Hükmünde Kararname ile getirilen istisnalar dışında sözleşmeli personele yapılan tüm ödemeler prime esas kazançta dâhil edilecektir.

Belediye ve bağlı kuruluşlarda çalışan sözleşmeli personele temel olarak üç çeşit ödeme yapılmaktadır. Bunlar; sözleşme ücreti, ek ödeme ve sosyal denge ödemesidir. Sözleşme ücretinin prime esas kazançta dâhil olduğu konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 9'uncu maddesi uyarınca ödenen ek ödeme hakkında ise aynı maddenin dokuzuncu fıkrası ile istisna hükmü getirilmiş ve bu ödemenin prime esas kazanç tutarına dâhil edilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Sosyal denge tazminat ödemesi 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde düzenlenmiştir. Ne söz konusu maddede ne de bu maddede atıf yapılan 4688 sayılı Kanun'un ilgili maddelerinde bu ödemenin prime esas kazancın tespitinde istisna edildiğine dair bir hüküm mevcuttur. Bu nedenle sözleşmeli personele yapılan sosyal denge tazminatı ödemelerinin prime esas kazancın tespitinde dikkate alınarak prim matrahına eklenmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; sözleşmeli personele yapılan sosyal denge tazminat ödemelerinin prime esas kazançta dâhil edilmediği ve bu suretle işveren ve işçi hisselerinin eksik hesaplandığı tespit edilmiştir. Yukarıda belirtildiği üzere, İdarenin uygulaması yasal düzenlemeye aykırıdır.

Söz konusu tespit sonrasında, 2020 yılı içinde, İdare tarafından sözleşmeli personele

ödenen sosyal denge tazminatının prime esas kazanca dahil edilmeye başlanmıştır.

Sözleşmeli personelin SGK primlerinin eksik ödenmesi nedeniyle İdarenin herhangi bir mali külfete maruz kalmaması için, bahsi geçen personele ödenen sosyal denge tazminatının prime esas kazanca dahil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: İhalelerde Şirket Ortaklarının Yasaklılık Sorgulamasının Yapılmaması

Belediye tarafından gerçekleştirilen ihalelerde teklif veren şirketin ve teklifi imzalayan yetkililerin yasaklılık sorgulaması yapılırken söz konusu şirketin ortaklarına yönelik yasaklılık sorgulaması yapılmamaktadır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhaleye katılmayacak olanlar" başlıklı 11'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak idarelerce veya mahkeme kararıyla kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan veya örgütlü suçlardan veyahut kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanların doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılmayacakları hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinde ise; bu Kanun'un 11'inci maddesine göre ihaleye katılmayacağı belirtildiği halde ihaleye katılmanın da yasak fiil ve davranış kapsamında olduğu; bu yasak fiil veya davranışlarda bulunanlar hakkında bu Kanun'un Dördüncü Kısmında belirtilen hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir.

Mezkûr Kanun'un "İsteklilerin ceza sorumluluğu" başlıklı 59'uncu maddesinde de;

"Taahhüt tamamlandıktan ve kabul işlemi yapıldıktan sonra tespit edilmiş olsa dahi, 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlardan Türk Ceza Kanununa göre suç teşkil eden fiil veya davranışlarda bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile o işteki ortak veya vekilleri hakkında Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre ceza kovuşturması yapılmak üzere yetkili Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur. Hükmolunacak cezanın yanısıra, idarece 58 inci maddeye göre verilen yasaklama kararının bitiş tarihini izleyen günden itibaren uygulanmak şartıyla bir yıldan az olmamak üzere üç yıla kadar bu Kanun kapsamında yer alan bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan mahkeme kararıyla 58 inci maddenin ikinci

fikrasında sayılanlarla birlikte yasaklanırlar.

Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerden dolayı haklarında birinci fıkra gereğince ceza kovuşturması yapılarak kamu davası açılmasına karar verilenler ve 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlar yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılamaz. Haklarında kamu davası açılmasına karar verilenler, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kamu İhale Kurumuna bildirilir.

Bu Kanunda belirtilen yasak fiil veya davranışları nedeniyle haklarında mükerrer ceza hükmolunanlar ile bu kişilerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu sermaye şirketleri veya bu kişilerin ortağı olduğu şahıs şirketleri, mahkeme kararı ile sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanır.

Bu madde hükümlerine göre; mahkeme kararı ile yasaklananlar ve ceza hükmolunanlar, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kamu İhale Kurumuna, meslek sicillerine işlenmek üzere de ilgili meslek odalarına bildirilir.

....” hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda belirtildiği üzere, haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması halinde şirket ortaklarının tamamı hakkında, sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar ve vekiller hakkında da yasaklama kararı verileceği, haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şahıs şirketinde ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında, sermaye şirketinde ortak olmaları halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama kararı verileceği açık bir şekilde ifade edilmiştir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; 2019 yılında gerçekleştirilen 15 adet ihalede teklif veren şirketin ve teklifi imzalayan yetkililerin yasaklılık sorgulaması yapılırken söz konusu şirketlerin ortaklarına yönelik yasaklılık sorgulamasının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu tespit sonrasında, 2020 yılı içinde, İdare tarafından şirket ortaklarına yönelik yasaklılık sorgulamaları yapılmaya başlandığı anlaşılmıştır.

Söz konusu kontrollerin yapılmaması; firmaların ihaleye katılma yeterlilik ve koşullarına sahip olmadığı halde, Belediyenin gerçekleştirdiği ihalelere katılımını mümkün hale getirmektedir. Belirtilen risklerin giderilmesi için, yasaklılık sorgulamasının mevzuatında

belirtilen kişilerin tamamını kapsayacak şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 7: Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi

Kesinleşen 1599-1-2008 no.lu, 12677-2007 no.lu, 1599-1/2008 no.lu, 53/1/2014 no.lu, 1599-1/2008 no.lu ve 1599-1/2008 no.lu Sayıştay İlamları, mevzuatında belirtilen süresi geçmesine rağmen henüz infaz edilmemiştir.

832 sayılı mülga Sayıştay Kanunu'nun 'İlamların İnfazı' başlıklı 64'üncü maddesine göre Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra 45'inci madde gereğince yerine getirilir. Kanun'un 45'inci maddesinin ilk fıkrasına göre ise; sorumlularca gelir, gider, mal ve kıymetlerden mevzuata uygun olarak tahakkuk ettirilmediği, alınmadığı, harcanmadığı, verilmediği, saklanmadığı veya idare edilmediği Sayıştayca kesin hükme bağlananları, sorumlular keyfiyetin idarece kendilerine bildirilmesinden başlayarak üç ay içinde Hazineye ödemekle zorunludurlar.

19.12.2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 82'nci maddesiyle 832 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış ve Kanun'un 53'üncü maddesinde, "*Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirilir. İlam hükümlerinin yerine getirilmesinden, ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumludur...*" şeklinde düzenleme yapılmıştır.

6085 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin (3) numaralı fıkrasında;

"Hesabı bu Kanun hükümlerine göre zamanında ve tam olarak vermeyen sorumlular veya diğer ilgililer ile Sayıştay denetimine giren kamu idareleri görevlilerinden, denetleme ve yargılama sırasında, istenilen her çeşit bilgi, belge ve defterleri vermeyen ve denetleme ve yargılamayı güçleştirenlerin aylıkları, Sayıştayın istemi üzerine ilgili kamu idarelerince, hesabı veya istenen bilgi, belge ve defterleri eksiksiz verinceye kadar yarım olarak ödenir. Yarım aylık kesilmeye başlandığı tarihten itibaren muhasebe yetkilileri en çok üç ay, diğer görevliler ise Sayıştayca belli edilen süre içinde yine hesabı veya istenilen bilgi, belge ve defterleri vermez veya denetleme ve yargılamayı güçleştiren sebepleri ortadan kaldırmazlarsa, bu defa ilgili kamu idarelerince mevzuatındaki usule göre görevden uzaklaştırılarak haklarında gerekli soruşturma veya kovuşturma yapılır.

Aynı Kanun'un 9'uncu maddesinin (4) numaralı fıkrasında ise;

Sayıştay ilamlarının infazını izlemeyen ve gereklerini yerine getirmeyenler hakkında da üçüncü fıkradaki hükümler uygulanır.” denilmektedir.

Yukarıda da görüleceği üzere; 19.12.2010 tarihinden önce yürürlükte bulunan mülga 832 sayılı Sayıştay Kanunu’na göre ilamlar kesinleştiği tarihten itibaren 3 ay, 19.12.2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu’na göre de, ilamlar kesinleştiği tarihten itibaren 90 gün içerisinde infaz edilir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 2007 yılı hesabına ait 12677-2007 no.lu Sayıştay İlamının 2013 yılında; 1599-1-2008 no.lu Sayıştay İlamının, 354,87 TL’si 2012 yılında, 45.071,45 TL’si 2013 yılında, 45.520,11 TL’si 2016 yılında, 38.380,00 TL’si 2017 yılında; 2014 yılı hesabına ait 53-1/2014 no.lu Sayıştay İlamının ise 2016 yılında kesinleştiği, ancak, ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterilen toplam 248.872,45 TL’lik kesinleşmiş ilam hükmünün halen infaz edilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, idare tarafından; Kırşehir İcra Müdürlüğü tarafından söz konusu ilamlara ait dosyaların takiplerinin devam ettiği ifade edilmiştir. Ancak, kamu idaresi cevabında Kırşehir İcra Müdürlüğü nezdinde Sayıştay ilamlarının tahsilinin takip edildiğini ifade etse de tarafımıza sunulan İcra dosyaları, İdare içi yazışmalardan kesinleşen Sayıştay ilamlarının hepsinin takip edilmediği anlaşılmıştır. 2008-1599 sayılı Sayıştay ilamına ilişkin takiplerin yürütüldüğü anlaşılmakla beraber bu ilama ilişkin tahsilatlar tam olarak henüz tamamlanmamıştır. 12677-2007 Sayıştay ilamı ile 53-1/2014 no.lu Sayıştay ilamına ilişkin ise herhangi bir takip dosyası veya yazışması tarafımıza sunulmamıştır.

Netice olarak; Sayıştay İlamlarının, mevzuatında belirtilen süre içinde infaz edilmesi gerekmektedir.

Tablo 4: Sayıştay İlamları ile Tazminine Hükmedilen Tutarlar

SAYIŞTAY İLAMI	KESİNLEŞTİĞİ YIL	TANZİM OLUNAN TUTAR	TAHSİL EDİLEN TUTAR	KALAN TUTAR
1599-1-2008	2012	354,83	141,98	212,85
12677-2007	2013	1.005,00	703,00	302,00
1599-1/2008	2013	45.071,45	2.593,37	42.478,08
53-1/2014	2016	121.979,41	0,00	121.979,41
1599-1/2008	2016	45.520,11	0,00	45.520,11
1599-1/2008	2017	38.380,00	0,00	38.380,00
TOPLAM		252.310,80	3.438,35	248.872,45

BULGU 8: Eğlence Vergisi Hasılatı Üzerinden Hesaplanan Darülaceze ile Verem Savaş Derneği Teşkilatına Yapılacak Yardımların Hesaplanıp Gönderilmemesi

İdare, kendi sınırları içinde faaliyet gösteren Darülaceze ile Verem Savaş Derneği Teşkilatına eğlence vergisinden aktarması gereken payı aktarmamaktadır.

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*Sosyal amaçlı yardımlar*" başlıklı 103'üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre eğlence vergisi hasılatının yüzde 10'u, belediye sınırları içinde darülaceze ve benzeri kuruluşlar var ise bu kuruluşlara; yüzde 10'u da verem savaşına ayrılıp belediye sınırları içinde Verem Savaş Derneği Teşkilatı varsa yardım olarak bu derneğe verilir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Belediye sınırları içerisinde Darülaceze kuruluşu ve Kırşehir Verem Savaş Dispanseri bulunmasına rağmen Belediyenin bu yerlere eğlence vergisinden herhangi bir pay aktarmadığı tespit edilmiştir.

2019 yılı sonu itibariyle, toplam 74.106,08 TL eğlence vergisi tahsilatı yapılmıştır. Ancak, İdarenin Darülaceze ile Verem Savaş Derneği Teşkilatına göndermesi gereken 14.821,22 TL'lik tutar gönderilmemiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; ilgili husus hakkında gerekli çalışmalar ve kontrollerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Söz konusu kuruluşların daha verimli bir hizmet verebilmesi için, İdarece, eğlence vergisi hasılatının yüzde 10'u oranındaki paylarının gönderilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Kamu Kurumlarının Binalarından Yapı Kullanım İzin Harcı Alınmaması

Herhangi bir istisna düzenlemesi olmamasına rağmen kamu kurumlarının mülkiyetindeki binalardan yapı kullanım izin harcı alınmamaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 30'uncu maddesinde;

"Yapı tamamen bittiği takdirde tamamının, kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde bu kısımlarının kullanılabilmesi için inşaat ruhsatını veren belediye, valilik (...) (1) bürolarından; 27 nci maddeye göre ruhsata tabi olmayan yapıların tamamen veya kısmen kullanılabilmesi için ise ilgili belediye ve valilikten izin alınması mecburidir." denilmektedir.

Diğer yandan, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 80'inci maddesine göre; bu maddede sayılan harçlar, imar mevzuatı gereğince belediyece tahsil olunmaktadır. Yapı kullanma izni verilmesi işleri de bu madde kapsamında olmak üzere yapı kullanma izni harcına tabidir. Ayrıca, mezkûr maddede, söz konusu harçlardan istisna tutulan yapılar da sayılmıştır. Bu bağlamda;

Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında inşa edilen yapı ve tesisler, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun hükümleri uyarınca yapılan yapı ve tesisler ile belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya dışında inşa edilecek sera ve benzeri örtü altı tarım faaliyetinde kullanılmak üzere inşa edilen tesisler, ahır, samanlık, kümes ve hayvan barınakları ile yemlik gibi yapı ve tesisler bina inşaat harcı dâhil Kanun'un 80'inci maddesinde sayılan harçlardan müstesnadır. Diğer yandan, Organize Sanayi Bölgeleri ile Sanayi ve Küçük Sanat Sitelerinde yapılan yapı ve tesisler de bina inşaat harcı ve yapı kullanma izni harcından müstesnadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinde yapının kullanıma izin verilmesi işleminin yapı kullanım izin harcına tabi olduğu belirtilmiş, daha sonra bu harçtan istisnalar belirtilmiştir. Bu istisnalar arasında kamu kurumları tarafından yapılan veya yaptırılan yapı ve tesisler sayılmamıştır.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; kamu kurumları tarafından yapılan veya yaptırılan yapı ve tesisler için yapı kullanım izin harcı alınmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; gerekli işlemlerin tesisi için çalışmalara başlanacağı ifade edilmiştir.

Netice itibariyle; Kamu kurumları tarafından yapılan veya yaptırılan yapı ve tesisler için yapı kullanım izin harcı alınması gerekmektedir.

BULGU 10: Sosyal Tesis Hizmetleri İçin İdare Bütçesinden Harcama Yapılması

İdareye ait sosyal tesislerden olan restoran ve kafeteryaların giderleri idare bütçesinden karşılanmaktadır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 10.01.2019 tarihli ve 30651 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2019-1 sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Ortak hususlar" başlıklı 7'nci maddesinde, sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmamasının esas olduğu belirtilmiştir.

Yine söz konusu maddede, görevi ve unvanı ne olursa olsun hiçbir kişi ve personelin tesislerden ve Tebliğ’de belirtilen hizmetlerden bedeli alınmadan yararlandırılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; İdarenin sosyal tesislerinden olan restoran ve kafeteryaların giderlerine bütçeden katkı sağlanmaması gerekirken sosyal tesislerin giderlerinin idare bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir. Şöyle ki:

Sosyal tesislerin elektrik, su, doğalgaz ve bakım onarım giderleri için Belediye bütçesinden toplam 5.359.905,85 TL harcama yapılmış olup sosyal tesis faaliyetlerinden ise 3.583.069,41 TL gelir elde edilmiştir. Dolayısıyla Belediye bütçesinden sosyal tesisler için 1.776.836,44 TL fazla harcama yapılmıştır. Halbuki, sosyal tesislerde üretilen mal ve hizmetlerin fiyatlandırılması sosyal tesislerin giderlerini karşılayacak şekilde yapılması gerekmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; ilgili husus hakkında gerekli çalışmalar ve kontrollerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, söz konusu tesislerin giderlerinin İdare bütçesinden karşılanmasında yasal düzenlemeye uyarlık bulunmamaktadır.

BULGU 11: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payının İl Özel İdaresine Gönderilmemesi

İdarece emlak vergileriyle beraber tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı ilgili idareye aktarılmamıştır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu’nun 12’nci maddesinin altıncı fıkrasında; belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nun 8’inci ve 18’inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin % 10’u nispetinde taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payının tahakkuk ettirileceği ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

2863 sayılı Kanun’a dayanılarak çıkarılan Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik’in 5’inci maddesinde katkı payının tarh, tahakkuk ve tahsiline ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Aynı Yönetmelik’in 6’ncı maddesinde belediyelerce katkı payı olarak tahsil olunan tutarların, tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu

günü akşamına kadar il özel idarelerine veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde katkı payı hesabına yatırılacağı; tahsil edilen katkı payının süresi içinde katkı payı hesabına aktarılmasından belediye başkanı ve hesap işleri müdürünün birlikte sorumlu olduğu; tahsil edilen katkı payının süresi içinde katkı payı hesabına aktarılmaması veya katkı payının başka amaçla kullanılması halinde sorumlular hakkında yasal işlem yapılacağı belirtilmiştir. Diğer yandan, 2863 sayılı Kanun'da; ilgili belediyece tahsil edilen katkı paylarının zamanında ilgili kuruma gönderilmemesi halinde bu katkı paylarına 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edileceği ifade edilmiştir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde, 2019 yıl sonu itibari ile hesaplarda birikmiş olan 1.672.722,77 TL tutarında taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payının ilgili idarelere gönderilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; ilgili husus hakkında gerekli çalışmalar ve kontrollerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payının İl Özel İdaresine mevzuatında belirtilen sürede gönderilmesi kamu yararına olacaktır

BULGU 12: Muafiyet Kapsamındaki İdare Taşınmazları İçin Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Ödenmesi

Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşaa ve kullanımları kapsamında tüketilen elektrik için, elektrik ve havagazı tüketim vergisi ödenmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 16'ncı maddesinde; belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşaa ve kullanımları katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı paylarından muaf olacağı belirtilmiştir.

Anılan yasa hükmü uyarınca, İdarenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık olan, gelir getirmeyen taşınmazlarından olan park ve bahçeler, belediye hizmet binaları, mesleki eğitim kurs binaları, mahalle aralarında yer alan spor sahaları ve kamu hizmeti sunulan diğer binaların inşaa ve kullanımları; katma değer vergisi ile özel iletişim vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı payından muaf tutulmalıdır. Dolayısıyla, bahsedilen yerlerde tüketilen elektrik karşılığı yapılan ödemelere elektrik ve havagazı tüketim vergisi dahil edilmemelidir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşa ve kullanımları kapsamında tüketilen elektrik için, yukarıda belirtilen mevzuata aykırı olarak elektrik ve havagazı tüketim vergisinin ödendiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; ilgili husus hakkında gerekli çalışmalar ve kontrollerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Netice itibariyle; Belediyenin elektrik tüketim vergisi ödediği muafiyet kapsamına alınmış birçok yeri bulunmaktadır ve bunlara ilişkin elektrik ve havagazı tüketim vergilerini ödememelidir.

BULGU 13: Özel Kalem Müdürlüğü Kadrosunun Memuriyete Sınavsız Giriş Yöntemi Olarak Kullanılması

Özel kalem müdürü olarak açıktan atanan kişilerden bazıları diğer memuriyet kadrolarına sınavsız atanmış ve bu şekilde özel kalem müdürlüğü kadrosu memuriyete sınavsız girişin bir yolu olarak kullanılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda, devlet memurluğuna atanabilme şartları ve süreçleri ayrıntılı olarak düzenlenmiş olup bazı kamu görevlerine ise; atanma, sınav, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine ilişkin hükümler dikkate alınmaksızın memur atanabileceği belirtilmiştir. Kamu yönetiminde idari açıdan özellik taşıyan bazı görevler için genel kurallara bağlı kalmaksızın atanabilme olanağı sağlayan memur kadrolarına "*istisnai memuriyetler*" adı verilmektedir.

657 sayılı Kanun'da istisnai memuriyet olarak sayılan özel kalem müdürlüğü kadrosu hususunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğüne (eski: İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü) 03.06.2009 tarihli ve B.05.0.MAH.0.08.01.00/900-14626 sayılı Genelge yayımlanmış ve bu Genelge ile söz konusu kadroya yapılacak atamalara ilişkin bazı düzenlemeler yapılmıştır. Genelge'de; özel kalem müdürlüğü kadrolarına atanacakların, öncelikle belediyede çalışan memurlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar arasından seçilmesinin esas olduğu, memurlar arasından yapılacak atamalarda, Bakanlık izninin alınmayacağı, özel kalem müdürlüğü kadrolarına yapılacak açıktan atamaların ise Bakanlık izni ile yapılacağı belirtilmiştir. Ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 59'uncu maddesi kapsamında verilen atama yetkisinin, sınırsız bir yetki olmadığı, bu yetkinin memuriyete sınavsız girişin bir yönetimi gibi

kullanımına hukuken imkân bulunmadığı, bu sebeple, özel kalem müdürlüğü kadrolarına atanacakların seçiminde, belediye başkanlarının bir seçim dönemi boyunca çalışabilecekleri ehliyet ve liyakat sahibi kişileri tercih etmelerinin esas olduğunun altı önemle çizilmiştir.

Sayıştay Genel Kurulunun 04.04.2005 tarihli ve 5119/1 no.lu Kararı'nda da; istisnai memuriyete açıktan atandıktan sonra, diğer memur kadrolarına atanma hususuna ilişkin 657 sayılı Kanun'da açık bir düzenlemenin olmadığı, ancak açıktan istisnai memuriyete atanan kişinin naklen diğer memur kadrolarına atanabilecekleri kabul edilse bile, bu konuda açılmış sınavlara girmiş ve başarılı olmuş kişilerin atamayı bekledikleri bir durumda, bu sınavlara girmediği halde bazı kişilerin istisnai memurluklar kullanılarak diğer memurluk kadrolarına atanmaları, devlet memurluğu alımı için duyurulan sınava katılarak başarılı olmuş ve atamayı bekleyen kişiler aleyhine haksız bir durum yarattığı, ayrıca, sınavlarda başarılı olarak atanmayı bekleyenler varken, istisnai memurluk kadrolarının sınavsız devlet memurluğu teminine yönelik uygulamaya dönüştürülmesi, bu memuriyete atanmada tanınan kolaylığın istismarı anlamına da geldiği belirtilmiştir. Bu durumun Anayasanın kişilerin kanun önünde eşitlik ve kamu hizmetine girmede eşitlik ilkelerini ihlal edici nitelikte olduğu ifade edilmiştir.. Sayıştay Genel Kurulu Kararı'nda sonuç olarak; *"... Sadece hizmetin gereği olarak kullanılması gereken istisnai memurluk kadrolarının, devlet memurluğuna girmede esas olan sınav sistemini aşmaya yönelik olarak diğer memur kadrolarına naklen atanma amacıyla kullanılması, Anayasa ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile getirilmiş bulunan kanun önünde eşitlik ile liyakat ilkesinin ihlali anlamına geldiğinden, bu yolla devlet memurluğu kadrolarının liyakat esasına uymayan ve bu kadroların gerektirdiği niteliklere sahip bulunmayan kişilerin atanmasına imkân sağlayabileceğinden, 657 sayılı Kanunun anılan 59'uncu maddesi hükümleri uyarınca açıktan istisnai memurluk kadrolarına atananların bir müddet sonra devlet memurluğuna alınma için açılmış bulunan sınavlara katılmadan ve dolayısıyla bu sınavlarda başarılı olmadan diğer memurluk kadrolarına atanmaları hususu, uygulama ve sonuçları bakımından Hazine menfaatlerini zarar uğraticı nitelikte bulunduğu TBMM'ye sunulmasına ..."* denilmiştir.

Yukarıda yer verilen Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (eski: İçişleri Bakanlığı) Genelgesi ve Sayıştay Genel Kurulu Kararı'ndan anlaşılacağı üzere; belediyelerin özel kalem müdürlüklerine atama yetkisinin sınırsız bir yetki olmadığı, bu kadroya yapılacak atamaların bazı esas ve usullerinin olduğu, yapılacak olan atamalarda bu usullere riayet edilmesi gerektiği ayrıca bu kadronun memuriyete sınavsız atama yolu olarak kullanılamayacağı belirtilmiştir. Belediye özel kalem müdürlüğüne atanacakların öncelikle belediyede çalışan memurlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar arasından seçilmesinin esas olduğu, bu

mümkün değilse yapılacak açıktan atanmanın Bakanlık iznine müteakip yapılması gerektiği ve ayrıca belediye özel kalem müdürlüğü kadrosuna atanan özel kalem müdürünün bir seçim dönemi boyunca görev yapması amacıyla atanacağını esas olduğu açıktır.

Diğer yandan, 11.09.2018 tarihinde yayımlanan 2018/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nde; tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 59'uncu ve 61/A maddelerine göre yapılacak açıktan atama işlemleri için Cumhurbaşkanlığından izin alınması gerektiği ifade edilmiştir. Dolayısıyla, Genelge'nin yayımlandığı tarihten sonra, belediyelerin özel kalem müdürlüğüne açıktan yapılacak atamalar için Cumhurbaşkanlığından izin alınması gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde ise; Belediyenin söz konusu Bakanlık Genelgesi'nin yayımlandığı 2009 yılından itibaren aşağıda görüleceği üzere özel kalem müdürlüğü kadrosuna 13 farklı kişinin atandığı ve atamaların açıktan atama yapılması suretiyle gerçekleştirildiği; açıktan yapılan atamaların memuriyete sınavsız girişin bir yolu olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; özel kalem müdürü olarak en son 05.07.2018 tarihinde atama yapıldığı ve Başkan Yardımcısının vekalet ettiği ifade edilmiştir. İdarenin bundan sonra da özel kalem müdürlüğüne yapılan atamaları memuriyete sınavsız atama yolu haline getirmemesi, görevde yükselme ve unvan değişikliği esaslarına tabi olan memur kadrolarına atanmanın bir yolu olarak görmemesi gerekmektedir.

Sonuç itibarıyla, özel kalem müdürlüğüne yapılan atamalarda; öncelikle Belediyede çalışan memurların ya da diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurların tercih edilmesi, belirtilen kadrolara atananların bir seçim dönemi boyunca çalıştırılması esasının dikkate alınması, bu kadronun memuriyete sınavsız atama yolu haline getirilmemesi, görevde yükselme ve unvan değişikliği esaslarına tabi olan memur kadrolarına atanmanın bir yolu olarak görülmemesi ve ayrıca kanun önünde eşitlik ve kamu görevine girmede eşitlik ve liyakat ilkesine aykırı bir durumun oluşturulmaması gerekmektedir.

Tablo 5: Özel Kalem Müdürlüğüne Yapılan Atamaların Listesi

ATAMA TARİHİ	MEMURLUĞA ATAMA TARİHİ	GÖREV SÜRESİ(GÜN)	ATANMA ŞEKLİ	YENİ ÜNVANI
10.06.2009	18.06.2009	8	657 D.M.K'nın 59. Mad.	Memur
5.05.2010	27.07.2010	83	657 D.M.K'nın 59. Mad.	27.07.2010 Sağlık Bakanlığına nakil

26.04.2011	16.05.2011	20	657 D.M.K'nın 59. Mad.	İtfaiye Müdürü
21.12.2011	16.02.2012	57	657 D.M.K'nın 59. Mad.	05.03.2012 Keçiören Belediyesine Nakil.
22.03.2012	12.07.2012	112	657 D.M.K'nın 59. Mad.	12.07.2012 TRT Kurumuna Nakil
8.04.2013	4.07.2013	87	657 D.M.K'nın 59. Mad.	04.07.2013 Kültür ve Turizm Bakanlığına Nakil
25.09.2013	8.11.2013	44	657 D.M.K'nın 59. Mad.	18.12.2013 Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğüne
4.07.2014	1.10.2014	89	657 D.M.K'nın 59. Mad.	22.04.2015 Milli Eğitim Bakanlığına Nakil
28.10.2014	28.04.2015	182	657 D.M.K'nın 59. Mad.	28.04.2015 TRT Genel Müdürlüğüne Nakil
7.04.2016	12.04.2016	5	657 D.M.K'nın 59. Mad.	25.05.2016 Ankara Ticaret İl Müdürlüğüne Nakil
23.06.2016	11.07.2016	18	657 D.M.K'nın 59. Mad.	Memur 02.01.2020 Kırşehir il Milli Eğitim Müdürlüğüne Nakil
12.01.2017	6.02.2017	25	657 D.M.K'nın 59. Mad.	17.08.2017 Milli Savunma Bakanlığına Nakil
5.07.2018	9.07.2018	4	657 D.M.K'nın 59. Mad.	Memur

BULGU 14: Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Yapılan Kamulaştırmaların Tapu Müdürlüğü Nezdinde Takibinin Yapılmaması

Belediye sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırmalar tapu idaresi tarafından Belediyeye bildirilmemiş olup herhangi bir bilgi talebi de yapılmamıştır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ile 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, belediyeler tarafından tahsil edilen ve önemli bir gelir kalemi olan emlak vergisini güvence altına almak amacıyla, tapu idarelerine; kamulaştırma işlemleri ve devir gibi mülkiyet değişimlerini ilgili belediyeye bildirme zorunluluğu getirmiştir. Bu zorunluluk bir vergi güvenlik önlemidir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 10'uncu maddesinde; kamulaştırma kaynaklı tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmayacağı; ancak, tapu dairesinin durumu ilgili vergi dairesine bildireceği hükme bağlanmıştır.

2942 sayılı Kanun'un "Vergilendirme" başlıklı 39'uncu maddesi "*Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde, kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh olunur.*" denilmektedir.

Diğer yandan, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "*Bildirim Verme ve Süresi*" başlıklı 23'üncü maddesinde,

"Bu Kanun'un 33'üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) emlak vergisi bildirim verilmesi zorunludur. Emlâkin bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verilir." hükmü bulunmaktadır.

1319 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesinde; bir bina veya arazinin takvim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi vergi değerini tadil eden sebepler arasında sayılmıştır. Ayrıca, Kanun'un 37'nci maddesine göre bu Kanun'da geçen "Vergi dairesi" tabiri, belediyeleri ifade etmektedir.

1319 sayılı Kanun'un "*Ödeme Süresi*" başlıklı 30'uncu maddesinde ise;

"Devir ve ferağı yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulurlar. Devralanın mükellefe rücu hakkı saklıdır. Tapu daireleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirir." hükümleri yer almaktadır.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; Kırşehir ili sınırları içinde yapılan kamulaştırmalara ait bilgilerin düzenli olarak Belediyeye gönderilmediği tespit edilmiştir.

Söz konusu tespit sonrasında, İdare tarafından konu ile ilgili gerekli yazışmaların kamu kuruluşlarıyla yapıldığı ve gerekli çalışmaların yapılmasına başlandığı ifade edilmiştir.

Kamulaştırma işlemlerinin, mevzuat gereği ilgili belediyeye bildirilmemiş olması durumunda: Gayrimenkule ilişkin daha önceden beyanname verilir verilmeyişi, emlak vergisi ödenip ödenmediği bilinmediğinden bu hatanın düzeltilmeden devam edeceği; gayrimenkule ilişkin daha önceden gelen emlak vergisi borçlarının bulunup bulunmadığı bilinmediğinden herhangi bir düzeltme işlemi yapılamayacağı; ek emlak vergisinin beyan edilmediği ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam edeceği; eski malik adına vergi

tahakkuku yapılmaya devam edeceği; bildirim yapılmamış olduğundan bu hatalar sonucu ortaya çıkan emlak vergisi kaybından kamulaştırmayı yapmış olan kamu kurumunun da müteselsil sorumluluğunun devam edeceği açıktır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerden dolayı, tapu idaresinin özellikle Kamulaştırma Kanunu ve Emlak Vergisi Kanunu kapsamındaki işlemler konusunda ilgili belediyeleri bilgilendirmesi; ilgili mevzuatı çerçevesinde veri paylaşımı sağlaması; bu bilgilendirme ve paylaşımın TAKBİS sistemi kapsamında gerekli teknolojik altyapı kullanılarak sistemli ve zamanlı olması; Belediye tarafından bilgilendirme ve paylaşım takibinin yapılarak emlak vergisi gelirlerinin ve mali tablolarının güvenceye kavuşturulması gerekmektedir.

BULGU 15: İndirim Hakkı Olmayan veya Bu Hakkını Daha Sonradan Kaybeden Bazı Kişilerin İndirimli Emlak Vergisi Uygulamasından Yararlanması

İndirimli emlak vergisi hükümlerinden yararlanan mükelleflerin, söz konusu indirim şartlarını halihazırda koruduğu İdare tarafından kontrol edilmemekte ve bu kontrollerin etkin yapılmasına yönelik bir takip mekanizması bulunmamaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun birinci kısmının ikinci bölümünde muafiyet ve istisna hükümlerine yer verilmiştir. Bu bölümde yer alan daimi ve geçici muafiyetlerin dışında Kanun'un "Nispet" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Cumhurbaşkanı, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sifıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm uygulanmaz. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir" ifadesine yer verilerek belli şart ve durumda olanlar için vergi oranlarının Cumhurbaşkanının (eskiden BKK) kararı ile sifıra kadar indirilebileceği düzenlenmiştir.

Anılan hükmün verdiği yetkiye dayanılarak muhtelif tarihlerde çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararları ile 1999-2006 yılları için, 2006/11450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de 2007 ve müteakip yıllar için yukarıda bahsedilen durumlarda bina vergisi oranının sıfır olarak uygulanacağı belirlenmiştir.

Konu hakkında yayımlanan 38 seri no.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde hiçbir geliri olmadığını beyan eden mükelleflerin, indirimli vergi oranından yararlanabilmeleri için, hizmet karşılığı elde edilen ücret geliri, ticari, sınai ve mesleki faaliyet geliri, tarımsal faaliyet geliri, menkul ve gayrimenkul geliri, faiz ve temettü geliri veya benzeri türde bir gelirin olmaması gerektiği belirtilmiş, mükelleflerin daha sonradan yukarıda belirtilen türden bir gelir elde etmeleri veya ikinci bir mesken binasına sahip olmaları halinde bu durumun belediyeye bildirilmesi zorunlu tutulmuştur.

Aynı şekilde mezkûr Tebliğ'de sosyal güvenlik kurumlarından emekli, dul, yetim, ölüm ve malûliyet aylığı alanların, bu aylıkları dışında başka gelirlerinin bulunması halinde, bunlara ait meskene indirimli vergi oranının uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

57 seri no.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde emlak vergisi işlemlerinde mükellefler tarafından bildirilen hususların teyidinin, mükelleflerden belge istenmeden ilgili kurum ve kuruluşlardan yapılması gerektiği, bu bağlamda belediyelerce, mükelleflere ait kimlik bilgilerinin İçişleri Bakanlığı Kimlik Paylaşım Sistemi, tapu kayıtlarının Tapu ve Kadastro Bilgi Sisteminden alınabileceği, mükelleflerin şehit, gazi, dul, yetim ve emekli olduklarına ilişkin bilgilerin ise Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından elektronik ortamda sağlanacağı belirtilmiş, gerek duyulması halinde bildirimlerin kontrolü amacıyla bildirim konu taşınmazlarda yoklama ve tespit yapılabileceği düzenlenmiştir.

Konu hakkında yayımlanan bir başka Genel Tebliğ olan 44 seri no.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nin "II- Hiçbir Geliri Olmadığını Beyan Eden Mükelleflerin Geliri Veya İkinci Bir Meskeni Bulduğunun Tespit Edilmesi Halinde Yapılacak İşlemler" başlıklı bölümünde; indirimli vergi oranından yararlanma şartlarını taşımadığı halde, gerçek dışı taahhütte bulunmak suretiyle indirimli vergi oranından yararlanan mükellefler ile durumunda meydana gelen değişikliği bildirmeyen mükelleflerden alınması gereken verginin cezalı olarak ve gecikme faizi ile birlikte alınacağı açıklanmıştır.

İdarenin gelir işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İndirimli emlak vergisi hükümlerinden yararlanan mükelleflerin, söz konusu indirim şartlarını koruduğunun İdare tarafından kontrol edilmediği ve bu kontrollerin etkin yapılmasına yönelik bir takip mekanizması bulunmadığı tespit edilmiştir. Şöyle ki:

İdareye ilişkin gelir kayıtlarının incelenmesi sonucunda; "hiç geliri olmamak" veya "Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan aylık dışında geliri olmamak" sebepleriyle indirimli

emlak vergisinden faydalanan kişilerden bir kısmının yukarıda bahsedilen şartları sağlayamadığı görülmüştür. Buna rağmen İdare tarafından diğer kurum ve kuruluşlardan yeterli bilgi alınarak etkin bir inceleme yapılmadığından söz konusu husus tespit edilememiş, gerekli yaptırımlar uygulanamamıştır.

Bununla birlikte vergi indirimden faydalanan kişiler ile SGK kayıtları karşılaştırılmış bazı kişilerin çeşitli kapsamlarda aktif sigortalı olmasına rağmen bu indirimden faydalandığı görülmüştür.

Tablo 6: İndirimli Emlak Vergisinden Yararlanmasına Rağmen SGK Kayıtlarına Göre Yıllar İtibariyle Aktif Sigortalı Olan Kişi Sayısı

Sıra	Yıl	Kişi Sayısı
1	2017	61
2	2018	61
3	2019	54

Yukarıda yer alan tablodan da görüleceği üzere indirimli emlak vergisi hakkı olmayan veya bu hakkını daha sonradan kaybeden bazı kişiler söz konusu hususu İdareye bildirmemiş, İdare de bu durumlar için gerekli ve yeterli kontrol mekanizmalarını çalıştırmamıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; muafiyet hakkından faydalananlarla ilgili araştırmalar yapıldığı, konu hakkında gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

İndirimli vergiden yararlanmak isteyen veya mevcut haktan yararlanan kişilerin beyanları üzerinden hareketle, aktif sigortalı olarak çalışıp çalışılmadığı, emekli aylığı dışında herhangi bir gelir, ücret ya da kazanç elde edilip edilmediği araştırılmalıdır. Bu kapsamda Sosyal Güvenlik Kurumu ile resmi yazışmalar gerçekleştirilmesi, veri paylaşımı konusunda protokoller yapılması verginin güvenliği açısından önem arz etmektedir.

BULGU 16: Belediye Sınırları İçerisinde Faaliyet Gösteren İşyerlerinin Bir Kısmından İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuku ve Tahsilatlarının Yapılmaması

Belediyenin yetki ve görev alanı içinde faaliyet gösteren işyerlerinin bir kısmından ilan ve reklam vergisi tahakkuku ve tahsilatları yapılmamaktadır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesine göre; belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, ilan ve reklam vergisine tabidir. Aynı Kanun'un 13'üncü maddesinde ise, ilan ve reklam vergisinin mükellefinin; yurt dışından

gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişiler olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, aynı Kanun'un "*Verginin tarhi ve ödenmesi*" başlıklı 16'ncı maddesinde:

Söz konusu verginin, vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından; ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirileceği,

Hüküm altına alınmıştır.

İdarenin gelir işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Belediyenin yetki ve görev alanı içinde 10969 adet iş yerinin çalışma ruhsatı almasına rağmen bu iş yerlerinden 2420 tanesinin ilan ve reklam vergisi beyanında bulunduğu; kalan 8549 iş yerinin ise, işletme tanıtım tabelaları için ilan ve reklam vergisi ödemedikleri, ayrıca bu iş yerleri adına ilan ve reklam vergisinin tahakkuk işlemlerinin de yapılmadığı; belirtilen nedenle de vergi geliri kaybı olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; ilan ve reklam vergisi tahakkuk ettirilmesi hususunda çalışmalara başlandığı ve gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Netice itibariyle; İdarenin ilan ve reklam vergisi mükellefi iş yerlerinin tespiti ve söz konusu verginin alınması için gerekli olan çalışmaları yapması gerekmektedir.

BULGU 17: Bazı İş Yerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi

İdarenin yetki ve sorumluk alanı içindeki bazı iş yerleri için çevre temizlik vergisi tahakkuk ettirilmemektedir.

Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*Çevre Temizlik Vergisi*" başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde;

"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.

...

İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. Tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edilir. İş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödenir.

...

(Değişik beşinci fıkra: 30/12/2004-5281/18 md.) İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait Çevre Temizlik Vergisi, aşağıdaki tarifeye göre alınır ve büyükşehirlerde % 25 artırımlı uygulanır.

...

Bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarlar, her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirleri dikkate alınmaz.

... ” denilmektedir.

Yukarıda da görüleceği üzere; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 44'üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, iş yerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı, bu verginin belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden bu verginin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği, bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

İdarenin gelir işlemlerinin incelenmesi kapsamında, Kırşehir Vergi Dairesi Başkanlığından alınan mükellef verilerinden yola çıkarak Belediye sınırları içerisindeki tüm mahallelerde yapılan inceleme neticesinde, 5381 adet iş yeri için çevre temizlik vergisi tahakkuk ettirilmediği tespit edilmiştir. Bu durumda İdarenin önemli düzeyde gelir kaybına

uğradığı açıktır.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; ÇTV tahakkuk ettirilmesi hususunda gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Netice itibariyle; İdarenin çevre ve temizlik vergisi mükellefi iş yerlerinin tespiti ve söz konusu verginin alınması için gerekli olan çalışmaları yapması gerekmektedir.

BULGU 18: Bazı İşletmelerin İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması ve Buna Bağlı Olarak İş Yeri Açma İzni Harcının Tahsil Edilmemesi Olması

İdarenin ilgili birimlerinden alınan bilgilere göre, Belediyenin yetki ve görev sınırları içinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösteren işletmeler bulunmaktadır. Buna bağlı olarak da Belediyenin, işyeri açma izni harcı geliri kaybına uğraması söz konusudur.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*İşyeri Açma İzni Harcı*" başlıklı 81'inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılmasının "*İşyeri Açma İzni Harcına*" tabi olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, 10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'e göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bu Yönetmelik kapsamında faaliyet gösterecek işletmelerin ilgili belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı almış olması gerekmektedir.

Kırşehir Vergi Dairesi Başkanlığından alınan bilgilere göre Belediye sınırları dahilinde faaliyet gösteren aktif iş yerleri tespit edilmiştir. Bu iş yerlerinden Belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf işyerleri listeden çıkartıldıktan sonra, kalan iş yerlerinin ruhsatları incelenmiştir. Belediye sınırları içerisindeki mahalleler için yapılan çalışmada elde edilen bilgilere göre, aktif olarak faaliyet gösteren ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı alma mükellefiyeti bulunan 2.471 iş yeri ruhsatsız olarak faaliyet göstermekte, buna bağlı olarak belediye işyeri açma ve çalışma ruhsat harcı gelirlerinden yoksun kalmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; Kırşehir Vergi Dairesi Başkanlığından alınan bilgiler doğrultusunda vergi mükelleflerinin incelenmeye başlandığını, ancak çalışmanın henüz tamamlanmadığını, bu çalışma esnasında 139 Mükellefin Maliye kaydı bulunup iş yerinin olmadığı, 12 Mükellefin işyeri açma ve çalışma ruhsatının olduğu, 26 Mükellefin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan çalıştığı, 4 Mükellefin işyeri açma ve

çalışma ruhsatından muaf olduğu, 12 Mükellefin işyerinde çalışanlara ait olduğu; bazı mükelleflerin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan çalıştığı, bazılarının Kırşehir Vergi Dairesi'nde halen mükellef gözükmekte ancak işyeri açma ve çalışma ruhsatı almasını gerektirecek bir faaliyette bulunmadığı ifade edilmiştir.

Ancak, Kırşehir Vergi Dairesi Başkanlığından alınan bilgilere göre, Belediye sınırları içerisinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyette bulunan işyerleri bulunduğu aşikârdır. İdarenin işyeri açma ve çalışma ruhsatı harcı gelirlerinden yoksun kalmaması için bu çalışmayı tamamlaması ve sık sık tekrarlaması gerekmektedir.

BULGU 19: Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi

Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemeler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmamıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesi uyarınca; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilmesi gerekmektedir.

Mezkûr Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında da;

"Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur." hükmü yer almaktadır.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 248 ve 249'uncu maddelerinde 320-Bütçe Emanetleri Hesabının niteliği ve hesaba ilişkin işlemler düzenlenmiştir. Yönetmelik'te, 320-Bütçe Emanetleri Hesabı için, mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı; yapılacak ödemelerde söz

konusu tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasının gözetileceği belirtilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, idarenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması nedeniyle emanet hesaplarına alınan tutarların mevzuatında belirtilen ödemelere öncelik vermek şartıyla muhasebe kaydına alınma sırasına göre ödenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte emanet hesaplarda izlenen söz konusu tutarların kayda alınma sırasına göre ödenmesinden muhasebe yetkilisinin sorumlu olacağı açıktır.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 2019 yılından önce muaccel hale gelmiş olup, ödenmek üzere 320-Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen ve muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeme önceliği olan ödemeler yerine getirilmeden, bu işlemlerden daha sonra gerçekleşerek 320-Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilmiş ödemelerin yapıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; bulgudaki öneriye göre işlem tesis edileceği ifade edilmiştir.

Emanet hesaplarındaki tutarların, İdare aleyhine bir durumun oluşmaması için mevzuatında belirtilen esas ve usullerde ödenmesi kamu yararına olacaktır.

BULGU 20: Belediye Sicil Bazlı Alacak Kayıtlarının Muhasebe Gelir Kesin Hesap Cetvelinde Yazılı Tutarları ile Gelir Servisinde Tutulan Alacak Tutarlarının Farklı Olması

İdarenin dönem sonu mali tabloları ile gelir servisi sisteminde yer alan tahakkuk kayıtları tutarlarının birbirinden farklıdır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre; muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş belgelere dayandırılması gerekmektedir.

Aynı Yönetmelik'in "Faaliyet sonuçları tablosu ilkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde göre ise; gerçekleşmemiş gelir veya giderler gerçekleşmiş gibi ya da gerçekleşenler gerçek tutarından farklı gösterilemez.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Faaliyet hesapları" başlıklı 365'inci maddesinde, faaliyet hesaplarının kurumun faaliyet dönemine ilişkin olarak tahakkuk eden her türlü gelir ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya uygun olarak izlenmesi ve faaliyet

sonuçlarının üretilmesi için kullanılacağı belirtilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in 600-Gelirler Hesabının işleyişinin anlatıldığı 369'uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise; tahakkuk bölümünden verilen tahakkuk bordrolarının toplamından gelir yazılması gereken tutarlar bu hesaba alacak, 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç kaydedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıdaki Yönetmelik hükümlerinden de anlaşılacağı üzere gelirler, gelir birimi tarafından belgelere dayanılarak tahakkuk ettirilmeli ve bu tutarlar muhasebe birimi tarafından tahakkuk bölümünden (gelir servisi) gelen bordrolar esas alınarak kayıt altına alınmalıdır. Dolayısıyla her iki birimin kayıtları arasında bir tutarsızlık söz konusu olmamalıdır.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; her iki birimin verileri arasında aşağıdaki tabloda yer alan farklar tespit edilmiştir.

Belediyenin faaliyet alacağı muhasebe kayıtlarına göre kişi borçları dahil toplamda 34.018.298,98 TL iken, gelir servisi kayıtlarına göre 36.632.310,67 TL'dir. Gelir servisi kayıtlarına göre elde edilen veriler İdarenin gerçek faaliyet alacak miktarını yansıtmaktadır. Dolayısıyla 2.614.011,69 TL'lik tutar, gelir kesin hesap cetvelinde eksik yer almaktadır. İdare birimleri arasında gelir işlemlerinin koordineli ve kontrollü bir şekilde yapılmaması sonucu muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtmadığı düşünülmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; gerekli işlemlerin tesis edileceği ifade edilmiştir.

Netice itibariyle; Yukarıda belirtilen tahakkuk kaydı farkı nedeniyle; mali tablolar 800-Bütçe Gelirleri Hesabı gelir servisi kayıtlarına göre 2.614.011,69 TL eksik görünmektedir.

BULGU 21: Vadeli Mevduat Faiz Gelirlerinin Bütçe Hesaplarında Brüt Faiz Geliri Üzerinden Muhasebeleştirilmesi

İdarenin vadeli mevduat hesaplarından elde ettiği faiz gelirleri 800-Bütçe Gelirleri Hesabında brüt tutarlar üzerinden muhasebeleştirilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Gayri safilik ilkesi" başlıklı 39'uncu maddesine göre; gelir ve giderler, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedilmelidir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102-Bankalar Hesabına ilişkin

“Hesabın işleyişi” başlıklı 57’nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a/6) bendinde;

“Muhasebe birimlerinin hesaplarının bulunduğu bankalarca tahakkuk ettirilerek banka hesabına aktarılan faiz tutarları bu hesaba, tevkifat tutarları 630- Giderler Hesabına borç, faiz tutarının içinde bulunulan aya ait kısmı 600- Gelirler Hesabına, geçmiş aylara ait kısmı 181- Gelir Tahakkukları Hesabına alacak kaydedilir. Banka hesabına aktarılan tutarın tamamı aynı zamanda 805- Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800- Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir.” denilmektedir.

Yönetmeliklerin düzenlemesine göre, tahakkuk eden faiz gelirlerinin stopaj kesintisi yapılmadan önceki brüt tutar üzerinden 600-Gelirler Hesabında, buna ilişkin olarak stopaj yapılan vergi ve benzeri giderlerin de 630-Giderler Hesabında, stopaj kesintisi sonrası oluşan net faiz gelirin ise bütçe hesaplarında takip edilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 382’nci maddesine göre 800- Bütçe Gelirleri Hesabı, mevzuatı gereğince bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben yapılan tahsilatın izlenmesi için kullanılır.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, brüt faiz gelirlerinin 600- Gelirler Hesabına, stopaj kesintisinin ise 630-Giderler Hesabına mevzuata uygun kaydedildiği; ancak, 800-Bütçe Gelirleri Hesabına net faiz gelirleri yerine brüt faiz gelirlerinin kaydedildiği tespit edilmiştir. Halbuki, 800-Bütçe Gelirleri Hesabına nakden veya mahsuben yapılan tahsilat kadar kayıt yapılmalıdır.

Söz konusu tespit sonrasında, İdare tarafından gerekli çalışmalara başlanıldığı ve ivedilikle hayata geçirileceği ifade edilmiştir.

Netice olarak; Faiz gelirlerinin bütçe hesaplarında brüt tutar üzerinde muhasebeleştirilmesi nedeniyle; mali tablolarda 800-Bütçe Gelirleri Hesabı yönünden 36.258,60 TL fazla bilgi oluşmuştur.

BULGU 22: Bazı İlk Madde ve Malzeme Alımlarının İlk Madde ve Malzeme Hesabına Girişi ve Çıkışının Birlikte Yapılması

İdare tarafından satın alınan bazı ilk madde ve malzemelerin aynı ödeme emri belgesi üzerinde, hem 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına girişi hem de bu hesaptan çıkışı yapılmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 115’inci maddesine göre;

kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabında izlenmesi gerekmektedir. Diğer bir ifade ile, aksi bir düzenleme yok ise; ilk madde ve malzemeler edinildiğinde bahsi geçen hesaba borç yazılmak suretiyle muhasebeleştirilecektir. Ayrıca, Yönetmelik'in 116'ncı maddesinde, tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemelerin bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç yazılacağı belirtilmiştir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; İdare tarafından alınan ilk madde ve malzemelerin 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabına alındığı ancak aynı yevmiye içerisinde 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabından çıkışının yapıldığı tespit edilmiştir.

Söz konusu tespit sonrasında, İdare tarafından 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının giriş çıkış işlemleri ile ilgili düzenlemeler yapılmaya başlanıldığı ve düzeltmelerin ivedilikle hayata geçirileceği ifade edilmiştir.

Netice olarak; tüketilmek üzere satın alınan ilk madde ve malzemenin 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabında takip edilmemesi muhasebe kayıtları üzerinde stok kontrolünü olanaksız hale getirmektedir. Bu durumda, satın alınan ilk madde ve malzemenin öncelikle 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmesi; sonrasında tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemeler için bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydı yapılmalıdır.

Tüketilmek üzere satın alınan ilk madde ve malzemenin önce ilgili hesaba kaydedilmemesi nedeniyle, 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı ile 630-Giderler Hesabında hatalı bilgi oluşmuştur.

BULGU 23: Kira Sözleşmelerinden Doğan Cari Dönem ve Gelecek Dönemler Maddi Duran Varlık Kira Gelirleri ile İrtifak Hakkı Gelirlerinin Nazım Hesaplarda Yer Almaması

İdarenin tahsil edeceği cari dönem ve gelecek dönemler maddi duran varlık kira gelirleri ile irtifak hakkı gelirleri muhasebeleştirilmediği için idare bilançosunun dip notunda yer almamaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi; kamu

hesaplarının, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle, garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağını hükme bağlamıştır. Aynı Kanun'un 61'inci maddesinde ise, muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından muhasebe yetkilisi sorumlu tutulmuştur.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesi gereği hazırlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde ilgili husus düzenlenmiştir. Anılan Yönetmelikler uyarınca, varlık, kaynak, gelir ve gider hesaplarında izlenmeyen ve muhasebenin sadece bilgi verme görevi yüklediği işlemler ile kamu idarelerinin muhasebe disiplini altında toplanması istenen işlemler ve gelecekte doğması muhtemel hak ve yükümlülükler ile kamu idarelerinin her türlü garanti ve taahhütlerinin nazım hesaplarda takip edilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede kira sözleşmelerinden doğan cari dönem ve gelecek dönemler maddi duran varlık kira gelirleri ile irtifak hakkı gelirlerinin; mahalli idareler hesap planında yer alan 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; İdarenin tahsil edeceği cari dönem ve gelecek dönemler maddi duran varlık kira gelirleri ile irtifak hakkı gelirlerinin muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; gerekli işlemlerin tesis edileceği ifade edilmiştir.

Netice olarak; Yukarıda belirtilen muhasebeleştirilmenin yapılmaması nedeniyle, 2019 yılı bilanço dip notunda 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı yönünden 875.937,85 TL hatalı bilgi oluşmuştur.

BULGU 24: Kesin Teminat Mektuplarının İade Edilmemesi ve Muhasebe Kayıtlarından Çıkartılmaması

Talep edilmeyen teminat mektupları bankasına iade edilmemiş ve hesaplardan çıkartılmamıştır.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "*Kesin Teminat ve Ek Kesin*

Teminatların Geri Verilmesi” başlıklı 13’üncü maddesinde;

“Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların;

a) Yapım işlerinde; varsa eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra yarısı, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra kalanı,

b) Yapım işleri dışındaki işlerde Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan mal veya yapılan iş için bir garanti süresi öngörülmesi halinde yarısı, garanti süresi dolduktan sonra kalanı, garanti süresi öngörülmeyen hallerde ise tamamı,

Yükleniciye iade edilir.

Yüklenicinin bu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerinin yapım işlerinde kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir.

İşin konusunun piyasadan hazır halde alınıp satılan mal alımı olması halinde, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi şartı aranmaz.”

Mezkûr Kanun’un “İade Edilemeyen Teminatlar” başlıklı 14’üncü maddesinde ise;

“13 üncü maddeye göre mahsup işlemi yapılmasına gerek bulunmayan hallerde; yapım işlerinde kesin hesap ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından, diğer işlerde ise işin kabul tarihinden veya varsa garanti süresinin bitim tarihinden itibaren iki yıl içinde idarenin yazılı uyarısına rağmen talep edilmemesi nedeniyle iade edilemeyen kesin teminat mektupları hükümsüz kalır ve bankasına iade edilir. Teminat mektubu dışındaki teminatlar sürenin bitiminde Hazineye gelir kaydedilir.” denilmektedir.

Yukarıda belirtilen Kanun maddeleri incelendiğinde görüleceği üzere; 13’üncü maddeye göre mahsup işlemlerinin, yüklenicinin bu işten dolayı idareye ve Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi

kesintilerinin yapım işlerinde kesin kabul tarihine, diğer işlerde kabul tarihine veya varsa garanti süresinin bitimine kadar ödenmemesi hallerinde yapılması gerekmektedir. Mahsup işlemlerinin yapılmasına gerek bulunmayan hallerde ise, yapım işlerinde kesin hesap ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından, diğer işlerde ise kabul tarihi veya varsa garanti süresinin bitim tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde idarenin uyarısına rağmen talep edilemeyen kesin teminat mektuplarının bankasına iade edilmesi gerekmektedir.

İdarenin hesaplarının incelenmesi neticesinde; ilgililerce idareye sunulan kesin ve ek kesin teminatların işin bitiminden itibaren 2 yıl içerisinde iade işlemlerinin tümünün bitmiş olması gerekirken İdare, verilen kesin ve ek kesin teminatların süresini takip edip iadesi gerekenler için ilgililere yazılı herhangi bir uyarıda bulunmamış ve ilgililer de teminatların iadesi için herhangi bir başvuruda bulunmamıştır. Bunun sonucunda ise İdareye sunulmuş olan kesin ve ek kesin teminatlar için bankasına iade işlemleri başlamamış ve muhasebe kayıtlarından çıkartılmamıştır. Bu teminat mektuplarının muhasebe kayıtlarından çıkarılmaması 910-Alınan Teminat Mektupları Hesabı ve 911-Alınan Teminat Mektupları Emanetleri Hesabının 14.056.401,00 TL fazla görünmesine neden olmuştur.

Söz konusu tespit sonrasında, İdare tarafından iade işlemlerinin gerçekleştirildiği ve bulgu konusu tespit ile ilgili çalışmalar yapıldığı ifade edilmiştir.

Netice olarak; Kamu idaresi cevabından da anlaşıldığı üzere, 2019 yılı mali tablolarında söz konusu hesaplar yönünden hatalı bilgi yer almıştır.

BULGU 25: Kamu İhale Kanunu'nun 21/f ve 22/d Maddelerindeki Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında Kamu İhale Kurumundan Uygun Görüş Alınmadan Bütçe Ödeneğinin %10'unun Aşılması

İdarenin 2019 yılında mal alımları için 4734 Sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yaptığı harcamaların yıllık toplamı, bu amaçlar için bütçeye konulan ödeneklerin %10'unu aşmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde;

"İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

...

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.

... ”,

“Pazarlık usulü” başlıklı 21’inci maddesinin (f) bendinde;

“İdarelerin yaklaşık maliyeti ellimilyar Türk Lirasına (2019 yılı için üçyüzbirbin ikiyüzyirmisekiz) kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları pazarlık usulü ile ihale yapılabilir.”

“Doğrudan temin” başlıklı 22’nci maddesinde;

“Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir:

...

d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar (2019 yılı için doksanbin üçyüzellisekiz Türk Lirası), diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını (onaltıbin yediyüzseksenaltı Türk Lirasını) aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar.”

“İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar” başlıklı 62’nci maddesinin (1) bendinde ise;

“ı) Bu Kanunun 21 ve 22’nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10’unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.” hükümleri yer almaktadır.

4734 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasına yönelik çıkarılan ve 22.08.2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği’nin 21’inci maddesi, Kanun’un 62’nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinin uygulanmasına ilişkin açıklamaları içermektedir. Anılan maddede; açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usullerinin temel ihale usulü olduğu ve bu temel usullerden biriyle alım yapılamadığı durumlarda diğer usul ve yöntemlerin kullanılabilceği belirtilerek, Kanun’un 21/f ve 22/d maddelerine göre yapılacak

alımlarda %10'luk sınırın aşılmasına yönelik olarak Kamu İhale Kurulunun uygun görüşünün alınması için İdarelerce yapılacak başvuruların şartları ve değerlendirme kriterleri hakkında hükümlere yer verilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi hükmü dikkate alındığında; idarelerin aynı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ve 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre yapacakları alımlara ilişkin olarak mal veya hizmet alımı ile yapım işi için ayrı ayrı olmak üzere, bu işler için konulmuş ödeneklerin %10'unun aşılması kuralının mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Anılan yasal hükümler uyarınca %10 sınırının İdarece takip edilmesi ve bu sınırın aşılabacağı anlaşıldığında halinde Kamu İhale Genel Tebliği'nin 21'inci maddesinde yapılan açıklamalara uygun olarak Kamu İhale Kurumuna başvurulması ve Kurulun uygun görüşünün alınması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen %10'luk sınırın aşılmasında, Kurulun uygun görüşü alınmadan doğrudan temin yönteminin kullanılmaya devam edilmesi halinde ilgili kamu görevlileri, görevlerini kanuni düzenlemelere uygun yerine getirmemiş olacaklardır. Diğer yandan, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Görevlilerin ceza sorumluluğu" başlıklı 60'ıncı maddesinde; doğrudan temin yönteminin kullanılmasına ilişkin olarak ihale yetkililerinin sorumlulukları ve görevlerini kanuni gereklere uygun olarak yerine getirmemeleri durumunda karşılaşacakları yaptırımlarla ilgili hükümler bulunmaktadır.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; İdarece 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d kapsamında 6.545.744,15 TL'lik mal alımı yapıldığı; mal alımları için bütçeye konan ödeneğin 43.281.196,46 TL ve %10'luk sınırın da 4.328.119,00 TL olduğu; yıl sonu itibariyle yasal sınırın aşıldığı ve aşan kısım için Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadığı tespit edilmiştir.

İdarenin yapması gereken ve yaptığı mal alım tutarı tablosu aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 7: İdarenin Yapması Gereken ve Yaptığı Mal Alım Tutarı

İhtiyaç Türü	Bütçedeki Yıllık Ödenek (TL)	21/f ve 22/d Maddesine Göre Yapılan Harcama Tutarı (TL) (Yapımda 22/d)	62/I Oran	Yapılan Alımın Toplam Ödenek İçindeki Oranı
Mal Alım	43.281.196,46	6.545.744,15	% 10	% 15,12

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; parasal limit dahilinde yapılacak mal alımları konusunda; yapılan satın alma işlemlerinin mevzuata uygun olarak süresinde, EKAP üzerindeki "Doğrudan Temin Kayıt Formu" aracılığı ile kaydının gerçekleştirileceği, ilgili müdürlükler tarafından yapılan satın alma işlemlerinin Mali Hizmetler Müdürlüğüne aylık olarak tablolar halinde bildirileceği, böylelikle takibin tek elden yapılmasının sağlanacağı, yapılan hesaplamalar doğrultusunda %10 limitinin aşılması öngörüldüğü zaman Kamu İhale Kurulu'na başvurularak uygun görüş alınacağını, bulgudaki öneri doğrultusunda gerekli önlemlerin alınacağı ifade edilmiştir.

Netice olarak; 4734 Sayılı Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler içinde yapılan harcamaların yıllık toplamının, idarenin bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unun Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşılması gerekmektedir.

BULGU 26: İdare Taşınmazlarının Kiralama İhalesi Yapılmaksızın Kullandırılması ve Ecrimisilin Olağan Bir Taşınmaz Yönetim Şekline Dönüştürülmesi

İdarenin bazı taşınmazları, kiralama ihalesi yapılmadan ecrimisil alınarak kullandırılmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesine göre, taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına, üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek belediye meclisinin görev ve yetkileri arasındadır.

Kanun'un 34'üncü maddesine göre de, taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak ve süresi üç yılı geçmemek üzere taşınmaz kiralanmasına karar vermek belediye encümeninin görev ve yetkileri arasındadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği ifade edilmiştir.

2886 sayılı Kanun'un "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde ise;

"Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların,

gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz. ... Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır. İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.” denilmektedir.

Diğer yandan, 5393 sayılı Kanun’un 15’inci maddesinde, 2886 sayılı Kanun’un 75’inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı belirtildiğinden İdare taşınmazlarının işgal edilmesi, ecrimisil alınması ve taşınmazın tahliyesi hakkında da söz konusu 75’inci maddesi uygulanmalıdır.

İdarenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 8 adet taşınmazın kiralama ihalesi yapılmadığı, ecrimisil alınarak kullandırıldığı tespit edilmiştir.

Söz konusu tespit sonrasında, 2020 yılı içinde İdare tarafından; 6 adet taşınmaz üzerindeki ecrimisil sonlandırılmış olup, 2 adet baz istasyonu üzerindeki ecrimisil uygulaması devam etmektedir.

Netice olarak, İdare taşınmazlarının ihale suretiyle kiraya verilmesi, kira sözleşmesinin yapılması ve dolayısıyla ecrimisilin kiralama yöntemine ve olağan bir taşınmaz yönetim şekline dönüştürülmemesi gerekmektedir.

BULGU 27: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Almadan Faaliyette Bulunan İşletmelere Kapatma Cezası Verilmemesi

Belediye zabıta ekiplerince, ruhsatsız çalıştırılan iş yerleri tespit edilmiş ancak bunlara kapatma cezası yerine süre tanınarak ihtar verilmiştir.

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in "*İşyeri açılması*" başlıklı 6’ncı maddesinde;

“Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan

açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır...”

Yönetmelik’in “*Ruhsatın düzenlenmesi*” başlıklı 12’nci maddesinde;

Sihhî işyeri açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1’de yer alan başvuru ve beyan formuyla yetkili idareye müracaat eder. Başvurunun Yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olduğunun tespiti halinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenerek ilgiliye aynı gün içinde verilir.

...”

Yönetmelik’in “*İşyeri açma ve çalışma ruhsatının kesinleşmesi*” başlıklı 13’üncü maddesinde ise;

“İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idareler tarafından ruhsatın verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde kontrol edilir. İşyerinin bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde ruhsat kesinleşir. Kontrol görevini yerine getirmeyen yetkili idare görevlileri hakkında kanunî işlem yapılır.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir.

Verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, ruhsat iptal edilerek işyeri kapatılır. Ayrıca ilgililerin yalan, yanlış ve yanıltıcı beyanı varsa haklarında kanunî işlem yapılır.” hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda da görüleceği üzere; İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'e göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bu Yönetmelik kapsamında faaliyet gösterecek iş yerlerinin ilgili belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı almış olması gerekmektedir. Diğer yandan, başvurunun Yönetmelik’te öngörülen kriterlere uygun olduğunun tespiti halinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenerek ilgiliye aynı gün içinde verilmekte olup işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan

açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılması zorunludur. Bu durumda herhangi bir süre verilmesi de söz konusu değildir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Belediye zabıta ekiplerince tespit edilen 21 adet ruhsatsız iş yerine kapatma cezası yerine süre tanınarak ihtar verildiği görülmüştür. Halbuki işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, iş yerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilmesi mümkün olup işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösteren işletmelere süre verilmesi yasal düzenlemeye aykırıdır.

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; işyeri açma ve çalışma ruhsatının olmadığı tespit edilen işyerleri için tutanak tutulup mühürleme işleminin yapılacağı ifade edilmiştir.

Netice olarak; Kanun önünde eşitlik ilkesi gereği; ruhsatsız çalıştırılan iş yerlerinin tespit edilmesi halinde bunlara kapatma cezası verilmelidir.

BULGU 28: Ticari Plakaların ve Dolmuş Hatlarının İhalesiz Kullanılması

A) İdarece geçmiş yıllarda her hangi bir bedel alınmadan ve ihale yapılmadan 258 adet ticari taksi plakası verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları*" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (p) fıkrasında, "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.*" denilmektedir. Bu maddeye göre taksi sayıları ile bunların işlettirilme şekli konusunda belediyeler yetkilidir.

5393 sayılı Kanun'un yayımlandığı 13.07.2005 yılına kadar belediyeler taksilerin işletilmesi konusunda hak sahibi değillerdi. Bu tarihten önce ticari taksi plakaları, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12'nci maddesi ve bu maddeye dayanılarak yayımlanan 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Karara göre verilmiştir. Söz konusu Bakanlar Kurulu

Kararı ise il trafik komisyonlarınca plaka tahdidi kararı alınan illerde uygulanacaktır.

5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyeye verilen ticari taksilerin işletilmesi konusundaki hakkın; 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çerçevesinde ihale yoluyla rekabete uygun, saydam bir şekilde kaç yıllığına olacağı gibi hususları da içerecek şekilde kullanılması gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; geçmiş yıllarda her hangi bir bedel alınmadan ve ihale yapılmadan 258 adet ticari taksi plakası verildiği tespit edilmiştir. Belediye sınırları içinde, taksi plakalarının işletilmesi hakkının; "ihalede şeffaflık ve rekabet ilkeleri"ni gözeterek kamu yararını sağlamayı amaçlayan ihale usullerine başvurmaksızın başkan onayı veya encümen kararıyla verebilmesi yasal düzenlemeye uygun değildir.

Hiç bir bedel alınmadan işletme izni verilen ve faaliyette bulunan 258 adet ticari taksi plakalarının, kira bedeli, süre ve şartları da belirtilerek ihale yoluyla verilmesi sağlanmalıdır.

B) Kırşehir Belediye sınırları içinde faaliyet gösteren servislerin plakaları ihalesiz verilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları*" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (p) fıkrasında, "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.*" düzenlemesi yapılmıştır.

Mevzuat düzenlemesine göre, her türlü servis ve toplu taşıma araçlarının bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; bunları işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek belediyelerin yetkileri arasında sayılmıştır.

Kanun'un ilgili hükmüne göre, belediyeye ait olan işlemek/işlettirmek/kiraya vermek haklarının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çerçevesinde ihale yoluyla rekabete uygun, saydam bir şekilde kaç yıllığına olacağı gibi hususları da içerecek şekilde kullanılması gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; herhangi bir ihale yapılmadan servis plakalarının kullanıma verildiği tespit edilmiştir. İhale yapılmadan fiili bir durum olarak yapılan bu uygulamanın yasal düzenlemeye uygun olmadığı açıktır. İhalesiz verilen ve fiili olarak

çalışan 212 adet S plakanın; kira bedeli, süresi ve şartları da belirtilerek ihale yoluyla verilmesi sağlanmalıdır.

C) Belediye sınırları içindeki dolmuş hatları ihalesiz olarak işletilmektedir.

5272 sayılı Belediye Kanunu ile yürürlükten kaldırılan 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin vazifeleri" başlıklı 15'inci maddesinin dokuzuncu fıkrası ve Belediyelerin hakları, salahiyet ve imtiyazları başlıklı 19'uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer alan hüküm ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları*" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (p) fıkrasında ki, "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.*" hükümlerinden toplu taşıma hakkının belediyenin yetkisinde olduğu anlaşılmaktadır.

Gerek 1580 sayılı gerekse 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre toplu taşımaya ilişkin işletme, işletirme, kiraya verme vb. hakları belediyeye aittir. Belediyeye ait olan işlemek/işletirmek/kiraya vermek haklarının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çerçevesinde ihale yoluyla rekabete uygun, saydam bir şekilde kaç yıllığına olacağı gibi hususları da içerecek şekilde kullanılması gerekmektedir. Bu bağlamda, dolmuş hatlarına ilişkin haklar ihale yapmadan ve rekabetsiz bir şekilde encümen kararıyla işletmeye verilemez.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; toplu taşımacılık yapan 121 adet dolmuşa ihalesiz olarak dolmuş hattında işletme izni verildiği ve dolmuş maliklerince bu hakkın kazanılmış bir hakş gibi kullanıldığı görülmüştür. İhale yapılmadan fiili bir durum olarak yapılan bu uygulamanın yasal düzenlemeye uygun olmadığı açıktır.

Faaliyette bulunan dolmuşların, çalışma durumlarının izin / tahsis suretiyle sürekli uzatılması ve yıllardır devam eden bu uygulamanın kazanılmış hakka ve özel mülkiyet hüviyetine dönüştürülmesi yasal düzenleme karşısında kabul edilebilir değildir. Kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir idari işlemle elde edilmesi gerekmektedir. Yasal düzenlemeye aykırı olarak tesis edilen işlemlerin kazanılmış hak doğurması mümkün değildir.

Daha önceden yasal düzenlemeye aykırı olarak verilen dolmuş işletme haklarının iptal

edilmesi ve dolmuş hatlarının kira bedeli, süresi ve şartları da belirtilerek ihale yoluyla verilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespitlerine binaen, İdare tarafından; T plakalı ticari taksi plakaları, S plakalı ticari servis plakaları ve M plakalı ticari minibüs plakalarında tahdit uygulaması bulunmadığı, halen kullanılmakta ve işletilmekte olan plakaların tamamının 2010 yılından önce verildiği, bu tarihten sonra hiçbir ticari taksi, ticari servis ve M plakalı ticari minibüs plakalarının verilmediği ve bundan sonra plakaların ihale ile verileceği ifade edilmiştir.

Her ne kadar kamu idaresi, cevabında, bulgumuzda belirtilen plakaların 2010 yılından önce verildiği ve sonrasında ticari taksi, ticari servis ve M plakalı ticari minibüs plakalarının verilmediğini ifade etmişse de, bundan sonra verilecek plakaların ihale ile verileceğini belirterek bulgumuzun aksine bir değerlendirmede bulunmamıştır.

Toplu taşıma hizmetlerinin imtiyaz yolu ile yerine getirilmesi Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla, kiraya verme yolu ise 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre mümkün olacaktır.

Danıştay 13. Dairesinin Esas No:2015 / 985, Karar No: 2015 / 3164 numaralı kararında yer alan; “...

Bu durumda, ilgili mevzuat ve dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda; toplu taşıma hizmetinin yerine getirilmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde, süresiz olarak ruhsat vermenin söz konusu olmadığı, belli bir süre dâhilinde ruhsatın verilmesi gerektiği, bu süreye göre muhammen bedelin belirlenmesinin şart olduğu, bu hususlar ortaya konulduktan sonra Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun bir şekilde ihalenin yapılması gerektiği”,

Aynı Dairenin Esas No:2011 / 1134, Karar No: 2012 / 2226 kararında yer alan; “Belediye Meclisince alınan karara dayanılarak Encümenince toplu taşıma hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesinin hukuka uygun olduğuna” dair hükümler ile; Belediyelerin toplu taşıma hatlarını Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun bir şekilde ihale ederek kiraya verebilecekleri teyit edilmektedir.

Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında 86/10553 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda, “Ticari Plakaların Verilme Usul ve Esasları” başlıklı 5'inci maddesinde; “Ticari plaka, kapalı teklif usulü ile aşağıdaki şartlar dikkate alınarak, trafik

komisyonunun tespit edeceği esaslara göre verilir.

a) İlin ihtiyacı dikkate alınarak dağıtılacak ticari plaka sayısı trafik komisyonunca tespit edilecek ticari plakanın serbest piyasadaki tahmini bedelinin % 80'ine tekabül eden muhammen bedeli, müraaat şekli, süresi, ihale zamanı ve diğer hususlar mahalli vasıta ve/veya en az iki gazete ile kamuoyuna duyurulur." denilerek ticari plakaların verilmesi esalarında, ticari plakaların süresinin de belirtilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Söz konusu düzenleme ile ilgili olarak Danıştay 13. Dairesinin Esas No:2014 / 1735, Karar No: 2014 / 2859 kararı da bu yöndedir.

Mevzuat ve yargı kararlarına göre; Belediyeye ait olan toplu taşıma hakkının, belediye yetkili organının kararıyla, rekabete açık ve saydam bir ihaleyle kira süresi de belli olacak şekilde kiraya verilmesi gerekir.

Uygulamanın 2010 yılı öncesi veya sonrasında yapılmasının, kiralama işleminin 2886 sayılı Kanun'a tabi olması açısından farkı bulunmamaktadır.

İdare tarafından yapılan halihazırdaki uygulamada ise, geçmiş yıllardan beri ihalesiz verilen ticari taksi, ticari servis ve M plakalı ticari minibüs plakaları kullanılmaya devam edilmektedir.

Netice olarak; Bulguda belirtilen ticari taksi, ticari servis ve M plakalı ticari minibüs plakalarının süresiz olarak kullandırılmaması ve bu plakaların 2886 sayılı Kanun'a göre yeniden ihale edilmesi gerekmektedir.

BULGU 29: İdarenin Toplam Borcunun Hesaplanmasında Bazı Borç Kalemlerin Hesaplamaya Dahil Edilmemesi ve Buna Bağlı Olarak Mevzuatında Belirtilen Borç Sınırının Aşılması

İdarenin 2019 yılı borç stoku hesaplamasında; piyasa borçları, yapılandırılmış veya yapılandırılmamış vergi ve sosyal güvenlik borçları gibi borç kalemleri hesaplamaya dahil edilmemiş olup söz konusu borç kalemlerinin hesaplamaya dahil edilmesi durumunda İdarenin toplam borcu yasal düzenlemede belirtilen sınırı aşmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Borçlanma" başlıklı 68'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarının, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden

değerleme oranıyla artırılan miktarını aşamayacağı; bu miktarın büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanacağı ifade edilmiştir.

Kanun'un 68'inci maddesine istinaden istinaden Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü (eski:İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü) tarafından yayımlanan 21.02.2005 tarihli ve 45201 sayılı Genelge'ye göre de, İdarenin borçlanma sınırının tespitinde; İller Bankası kredileri ve faizleri, banka kredileri ve faizleri, dış krediler ve faizleri, Hazineye olan borçlar ve faizleri, piyasa borçları (bütçe emanetleri), vergi ve sosyal güvenlik borçlarının tamamı dikkate alınmalıdır.

Belediyelerin yukarıda sayılan borç kalemlerinin toplanması suretiyle hesaplanan borç stoku; idarenin en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını (büyükşehir belediyeleri için 1,5 katını) aşmamalı ve toplamda belirtilen sınırın üzerinde borçlanma yapılmamalıdır.

İdarenin 2019 yılı borç stoku hesaplamasının incelenmesi neticesinde; piyasa borçları, yapılandırılmış veya yapılandırılmamış vergi ve sosyal güvenlik borçları gibi borç kalemlerinin hesaplamaya dahil edilmediği; söz konusu borç kalemlerinin hesaplamaya dahil edilmesi durumunda İdarenin toplam borcunun yasal düzenlemede belirtilen sınırı aştığı tespit edilmiştir. Şöyle ki:

İdarenin 2018 yılı sonu itibariyle kesinleşen bütçe geliri 185.908.409 TL'ye % 23,73'lük yeniden değerlendirme oranı uygulandığında, 2018 yılının borçlanma sınırı 230.020.762,55 TL olmaktadır. İdarenin 2019 yılı sonu itibariyle borç stok miktarı ise, 5393 sayılı Kanun ve mezkûr Genelge'de belirtilen unsurlar üzerinden değerlendirildiğinde; aşağıdaki tabloda görüleceği üzere, 341.118.741,54 TL'dir.

Tablo 8: İdarenin Borç Stok Hesaplamasına Dahil Olan Borç Kalemleri

Borç Kalemleri	Borç Tutarı
300 Banka Kredileri Hesabı	40.465.690,36
320 Bütçe Emanetleri Hesabı	75.051.501,33
36-Ödenecek Diğer Yükümlülükler	16.042.464,27
381-Gider Tahakkukları	21.971.949,83
400 Banka Kredileri Hesabı	119.166.596,24
438 Kamuya Olan Ertelenmiş Borçlar veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı	18.406.843,88
481-Gider Tahakkukları	53.013.695,63
İdarenin Toplam Borç Tutarı	341.118.741,54

Yukarıda yer alan denetim tespitine binaen, İdare tarafından; 01.04.2019 tarihinden itibaren hiçbir kanaldan borçlanma cihetine gidilmemiş olduğunu daha önceki borçlarla ilgili çalışmaların yürütüldüğü ifade edilmiştir.

Netice olarak, İdarenin 2019 yılı itibariyle sahip olduğu borç stoku mevzuatında belirtilen borçlanma sınırını geçmiştir. Dolayısıyla, mevcut borç stoku borçlanma sınırının altına çekilene kadar yeni bir borçlanmaya gidilmemesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: İZLEME**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İmar ve Şehircilik Müdürlüğü İmar Gelirlerine İlişkin Gelirlerin Müdürlük Tahakkuk Servisi Kayıtları ile Muhasebe Gelir Kesin Hesap Cetveli Kayıtlarının Farklı Olması	2018	Yerine Getirilmedi	Aynı husus, 2019 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde, Bulgu 1'de düzenlenmiştir.
Tüketim Malzemeleri İçin Düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin Toplam Tutarı ile Mizan Cetvelinde İlk Madde ve Malzemeler Hesabına Yapılan Kayıtların Tutarının Eşit Olmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Aynı husus, 2019 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde, Bulgu 9'da düzenlenmiştir.

Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesine Mevzuata Aykırı Hükümler Konulması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulgu konusu husus kamu idaresi tarafından düzeltildiğinden, 2019 yılı mali raporunda yer almamıştır.
Belediye Sicil Bazlı Alacak Kayıtlarının Muhasebe Gelir Kesin Hesap Cetvelinde Yazılı Tutarları ile Gelir Servisinde Tutulan Alacak Tutarlarının Farklı Olması	2018	Yerine Getirilmedi	Aynı husus, 2019 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler" bölümünde, Bulgu 20'de düzenlenmiştir.
Bütçe Emanetleri Hesabı ile Bu Hesapların Dayanağını Oluşturan Cetvellerde Yer Alan Tutarların Aynı Olmaması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulgu konusu husus kamu idaresi tarafından düzeltildiğinden, 2019 yılı mali

			raporunda yer almamıştır.
İşletme ve İştirakler Müdürlüğüne Tutulan İşletme Hizmetlerine İlişkin Gelirlerin Tahakkuk Servisi Kayıtlarının Kesin Hesaba İlişkin Muhasebe Kayıtlarından Farklı Olması	2018	Yerine Getirilmedi	Aynı husus, 2019 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde, Bulgu 7'de düzenlenmiştir.
Ulaştırma Hizmetlerine İlişkin Gelirlerin Tahakkuk Servisi Kayıtlarının Muhasebe Kesin Hesap Cetveli Kayıtlarında Farklı Olması	2018	Yerine Getirilmedi	Aynı husus, 2019 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde, Bulgu 8'de düzenlenmiştir.

Belediyeye Tahsisi Yapılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmemesi	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulgu konusu husus kamu idaresi tarafından düzeltildiğinden, 2019 yılı mali raporunda yer almamıştır.
Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Uygun İcmal Cetvellerinin Düzenlenmemesi ve Arazi ve Arsalar, Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri ile Binalar Hesaplarının Taşınmaz Kayıtları ile Bilançoda Yazılı Değerlerinin Farklı Olması	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Aynı husus, 2019 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde, Bulgu 6'da düzenlenmiştir.